

ΑΡΙΘ. 14

ΑΘΗΝΑΙ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1916

ΦΥΛΛΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΤΙΟΣ Α. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΖΗΝΩΤ ΑΡ. 64 - ΓΑΥΡΑΔΑ
ΑΡ. ΤΗΛ. 048.348

ΔΡΑΧΜΗ 1.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Θ. ΕΞΑΡΧΟΣ
ΣΠ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ Β

“ΦΥΛΛΑ”

ΣΕΛΙΔΕΣ 48—ΔΡ. 1

Συνδρομαὶ προπληρωτέαι:

Ἑσωτερικοῦ δρ. 10 — Ἐξωτερικοῦ δρ. 12

Θ. Νικολούδης, Ἀμυχανία	σελ. 146
Ἄλεξᾶς, Ὁ Προφήτης—Ἀπὸ τοῦς «Σιλάβους»— Μὰ... σὺν ἀνοίξῃ	» 147,164
Μιχαὴλ Μητσάκης, Τὸ Παράπονο τοῦ Μαρμάρου	» 154
Σαπφώ, Μία νέα ᾠδὴ—Τραγοῦδι τῆς ἀγάπης (μετ. Α. Βερενίκη).	» 158,160
Τὸ ἀρχαῖον κείμενον	» 159
Ἄλκατος, Παροίσιον (μετ. Α. Βερενίκη).	» 160
Ἐλεγᾶς, Ὁρθρινὸ—Σούρουπο.	» 160
Νίκος Σαντοριναῖος, Ἀπὸ τὰ «Παράταιρα τρα- γοῦδια»	» 161
Κ. Φιλλίγγος, Carpe...—Νεραϊδοχτύπημα	» 162
Ν. Σ., Beate amico	» 163
L. Andréief, Ὁ Κουσουάνα (μετ. Λώρου Στέλλα)	» 163
Shelley, Τὸ τραγοῦδι ἐνὸς Πνεύματος (μετ. Α. Σταύρου)	» 165
Millevoye, Τὰ ρόδα (μετ. Β. Ἐλεγά)	» 173
Gharle Van Lerberghe, Ἀπὸ τὰ «Τρα- γοῦδια τῆς Εὔας» (μετ. Θ. Ἐξάρχου)	» 174
Adolfo de Bosis, Λόγια (μετ Γ. Συριώτη)	» 175
Paul Fort, Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος (μετ. Ε.)	» 176
Pierre Louys, Ἐνα νέο μανιφέστο γιὰ τὴν Ποιητικὴν.	» 177
Γιοβάν Ντουσίτς, Ἀμιμονή	» 182
Κ. Μισαηλίδης, Ἐφσος	» 183
Μισοζωϊσμός, Μία νέα Σαπφική ᾠδὴ, Μιχαὴλ Μη- τσάκης, Μιστριώτης, Δροσοσταλίδες, Θεά- τρον κτλ.	

“ΦΥΛΛΑ” ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἀθῆναι—Ἰούνιος, 1916

ADAMANTIOS D. PAPADIMAS
JOURNALISTE - ÉCRIVAIN
54, RUE DE ZEPOS
GLYFADA - ATHENES

Ἀμυχανία.

A. B.

Τὸ κεῖν πού μ' ἔκαμες ν' ἀνάψω, μπροστά
στὴν Παναγιά, μαζί σου στὸ ξοχικὸ ρημοκλήσι, ἀναψε γιὰ σένα,
—μυστικὴ ψυχὴ, χιμαιρικὴ.

Ποῦ ἤσουνα τόσον καιρὸ λησμονημένη;
Σὲ ποιὰ ζωὴ ἄλλοτινὴ σ' ἔχω ἀνταμώσει,
καὶ σὲ ξαναβρῆκα πάλι ἓνα δειλινὸ μπροστά μου
—ἀόριστη, περήφανη, θλιμμένη καὶ σιωπηλὴ;

Ἦρθες. Καλῶς ἦρθες,

—Καλόγερα τοῦ ὄνειρου.

Κάθισες κοντά μου, πάνω στὴ σκληρὴ πέτρα
μὲ ἀναγκαστὸ τὸ τσιγγάνικο κορμί σου,
—ν' ἀκούσης τὴν κατήχησή μου.

Μὰ τὰ μάτια σου φοβούνταν νὰ κινάξουν
τὰ δικά μου, γιὰτὶ τὰ μάτια μου ἔχουν ἀντιφεγγισμένη μέσα
τους ὅλη τὴν πίκρα τοῦ ἐκπληρωμένου καὶ τοῦ τελειωτικοῦ.

Σοῦ ἔκαναν κακό τὰ λόγια τῆς ζωῆς, γιατί σοῦ λέγανε πόσο μάταια εἶναι τὰ ἰδανικά μας καὶ πόση ἀθλιότητα σέφνει στὸ βάθος ὅ,τι λένε,

—ἔρωτα καὶ πίστη καὶ αἰώνιο....

Πρώτη φορά νὰ τ' ἄκουες τὰ λόγια τῆς ζωῆς; Κανένας ἄραγε δὲν ἔχει ἀνεβεί ψηλά, στὸ κάστρο τῆς χιμαίρας σου, γιὰ νὰ σοῦ πεῖ πὼς τίποτα δὲν ἀξίζει,

- τὴ στιγμὴ πὺ φεύγει,
- τὴ στερνὴ ἀχτίδα, πὺ χουσώνει τὴ μετόπι τοῦ Παρθενώνα,
- τὴ σκιὰ πὺ γιομίζει τὴν ἀνοιχτὴ θύρα τοῦ ρημοκλησιοῦ,
- τὴ διαβατάρια λάμπη δυὸ ματιῶν, πὺ εἶναι ἔτοιμα νὰ σβύσουν,
- τὸ λεπτὸ δηλητήριο, τῶν χειλιῶν πὺ σμίγουν,

γιὰ νὰ μὴ ξανασιμίζουν;

Μυστικὴ ψυχὴ! Δὲν σοῦ τῶχουν πεῖ; Ἡ σοῦ τὸ εἶπαν καὶ δὲ θέλησες ποτὲ νὰ τὸ πιστέψεις, γιατί σὲ τρέφει ἡ χιμαίρα τοῦ ὄραίου,

- πὺ ἔχει ὀργώσει τὴ μορφὴ σου
- καὶ ὑποτάξει τὸ κορμὶ σου τὸ κυματιστό;

Σιωπᾶς καὶ περιμένεις, χαμηλοβλεποῦσα, στοχαστικὴ. Καὶ σιωπᾶ κ' ἐγὼ καὶ σὲ κυτάζω,

- Καλόγηρα τοῦ ὄνειρου—
- μὲ μάτια ἑταστικά καὶ ψυχὴ ἀνήσυχη.

Ποῦ ἦσουνα τόσον καιρὸ λησμονημένη; Τί ἦρθες νὰ ξυπνήσεις μέσα μου, γνώριμη ἄλλοτινὴ ψυχὴ, τῆς παλιᾶς ψυχῆς μου ἀδερφή,

- τῆς πρωτινῆς ψυχῆς μου,
- πὺ πέθανε μιὰ μέρα ἀπὸ πίστη;

Διηγήματα.

Ὁ Προφήτης.

Εἴτανε παραμονὴ γιορτῆς μεγάλης ὅταν πέρασε στὴν πολιτεία μέσα ὁ προφήτης.

Καὶ νά, οἱ ἀδιαφόρητοι τὸν μπρουμούτισαν καὶ τότε σκούνησαν γιὰ νὰ περνᾶνε, γιατί ποιὸς εἶναι δὲν ἤξεραν.

Κι' αὐτὸς ἐπῆγαινε ἀνάμεσὸ τους, μάνας κ' ἐκεῖνος γέννημα, ἄνθρωπος στὸν κόσμο.

Καὶ πλῆθος ἐμπαινόβγαινεν στὰ μεγάλα στὰ μικρὰ πρματευτάδικα, στὰ μαγαζιά, πρματευτάδες, στρατιῶτες, κόσμος, παρδαλόθωρες γυναῖκες.

Μέσα στὶς σκεπασμένες ἀγορὲς κάτω ἀπ' τὶς σκοταδερεὲς καμάρες χάθηκε πολλὲς ὥρες.

Τὰ εἶδε καὶ τὰ ζέταξε ὅλα ὁ ξένος πὺ δὲν τὸν ἤξεραν ποιὸς εἶναι.

Κ' ἐκεῖ πῆγε νὰ πῆ νερό, τὸν ἔφαγεν ὁ ἥλιος καὶ στὴ βρύση μὲ τὰ συντριβάνια ποτίζανε τ' ἀρχοντὸς τ' ἀλόγατα.

Καὶ τοῦδωκαν νὰ πῆ ἀπ' τὸ σίκλο τῶν ἀλόγων, γιατί δὲν ἤξεραν ποιὸς εἶναι.

Ἐνας τὸν ρωτᾷ—Ποιὸς εἶσαι; ξενοφέρνεις.

—Οἱ πατέρες μου χτίσανε τὴν ὄρια βρύση μὲ τὰ συντριβάνια γύρω, καὶ τώρα ποτίζει ὁ ἀρχοντας τ' ἄλογά του.

Τότε ἐκεῖνος πὺ τὸν ρώτησε γύρισε καὶ λέει στοὺς χασομέρηδες—Ἐλάτε κ' ἀκούστε, τί λαλεῖ τ' ἀνθρώπου αὐτοῦ τὸ στόμα. Τὴ βρύση, ἀκούτε, τὴν ὄρια μὲ τὰ συντριβάνια γύρω πὺ βρήκαμ' ἐμεῖς στὸν τόπο αὐτὸ χτισμένη ἀπὸ τοὺς παπούδες μας, λέει πὺς ὁ πατέρας αὐτουνοῦ ἐδῶ τὴν ἔχτιξε.

Καὶ τότε ἀποκρίνεται ἀπὸ τοὺς χασομέρηδες ἕνας καὶ τοῦ λέει—Ἄλλοῦ ἄμε νὰ βρῆς τῶν πατεράδων σου τὴ βρύση. Ἐμεῖς ξέρουμε ποιὸς τὴν ἔχτιξε αὐτὴν ἐδῶ. Ἐνας παλιὸς Θεὸς μας πὺ σπλαχνίστηκε τὸν τόπο.

Γύρισε καὶ τοὺς κάνει—Νά... ἀνοίξτε, ξεθάψτε τὰ θεμέλια τῆς, χαράζοντας ὀλόγουρα τὸν τόπο, γιὰ νὰ βοῆτε τὸνομα ἐκεινοῦ πὺ τὴν πολέμαε.

Κ' ἔφυγε ἔτσι κουνώντας τὸ κεφάλι ἐνῶ ἀπὸ πίσω τοῦρρι-
χναν λιθάκια

Κι' αὐτὸς προβαίνοντας λίγο-λίγο στὴν πολύβουη τὴν πο-
λιτεία μέσα, γλῆκ' εὐχαριστοῦσε τὴν ψυχὴ του, βλέποντας τὶς
πόρτες ὅλες διάπλατες, σ' ἐκεῖνον ποῦθελε νὰ βλέπη καὶ νὰ εὐ-
φρανθῆ στὶς νοικοκυροσύνες.

Γιατὶ τὰ ζέταζε ὅλα ἕνα-ἕνα ὁ ξένος.

Μιά βεργόλιγνη νέα μητέρα μητέρα στὸ κατώφλι τῆς τα-
χτάριζε τὸ μωρό της, ποὺ ἔγερνε ζητώντας τῆς τὸν κόρφο, ὅθε
ἔπαιρνε τῆς ζωῆς τὸ γάλα. Ἡ ἀδερφή της παραμέσα στὸ ὁλοή-
σκιωτο τὸ δροσερὸ χαγιάτι κατάχαμα πολέμας τὴν ἀνέμη.

Οἱ κόρες ὅλες, οἱ γυναῖκες ὅλες τῆς πανώριας πολιτείας δού-
λευαν τὴν καλὴ τῆ μέρα, τὸν καλὸ τὸν ἥλιο.

Κ' ἐκεῖ εἶδε ὀμπρὸς στὸ μῶλο πὼς τὰ παιδιά, ἀνήξερα ἀπὸ
κάθε πράξη, ποὺ παίζανε, γκρεμίζανε στὸ γυαλὸ τὶς πέτρες.

Στάθηκε κι' αὐτὸς τότε κ' εἶπε σὲ δυὸ γυναῖκες ποῦχανε
κουβέντα στημένη στὴ μέση ἀπὸ τὸ δρόμο—Γιατὶ χαλνᾶτε τὰ
ἔργα τῶν δικῶν μου; Πάρτε τα στὶς ἀνδρες σας μέσα τὰ παιδιά,
κι' αὐτὰ ἀθῶα κι' ἀκάτεχα εἶναι καὶ δὲν ξέρουν, παιδιά ναι, καὶ
πὼς γίνεται στὸ κόσμῳ δὲν κατέχουν. Μαζώξτε τὰ παιδιά σας.
Αὐτὰ γιὰ δική σας τάφτιαξε ὠφέλεια ἀπ' τοὺς δικούς μου τοὺς
προγόνους ἕνας.

Τότε μιὰ γυναῖκα εἶπε γι' αὐτὸν—Τρελλὸ εἶναι τὸ κακόμοιρο,
μὴν τὸ συνοριστῆτε.

Κι' αὐτὸς ἄκουσε τὴ φωνὴ καὶ γύρισε κατὰ τὴν γυναῖκα
ποὺ μίλησε ἔτσι, κ' εἶδε τὴν κατάματα μὲς στὸ χαγιάτι της.

Κ' ἔλαμπε στὰ χέρια της τὸ γνέμα καθὼς ἐκλωθε μετὰξί.

Τότε ἡ γυναῖκα σὰν τὴν ἔβλεπε χωρὶς πειὰ νὰ τὰ κοιτᾶ
μέσ' στὴ δουλειά της ἀπόειπε—Τὸ μῶλο αὐτὸ τὸν σώριασεν ἡ
λίμνη ἀτῆ της μὲ τὸ κῦμά της, καὶ ποιὸς λέει πὼς ἀνθρώπου
γνώμη τὸν σοφίστηκε;

Ἔσυρε τὰ μάτια κατὰ τὸ πέλαο καὶ γιὰ κάμποση ὥρα εἰθώ-
ρας τὸν γυαλὸ καὶ τὰ καίκια μὲ τὶς ἀλικοβομιμένες τέντες.

Ἦστερα ἔσκηψε χάμω ψηλὸς καθὼς εἶτουν, κ' ἔγυρε ὁ ἀλύγι-
στος κ' ἔστρωσε τοῦ μῶλου ὅσο εἶτανε χαλασμένο γύρω στὰ
πόδια του, βάνοντας τὶς πέτρες σὲ τάξη κ' εἶπε ἀποτελειώνοντας
—Νὰ... μὴν τὶς χαλνᾶτε πειὰ, μὴν ἀφίνετε τὴ γενιά σας νὰ
σορπίζη ἐκεῖνο πῶστησαν οἱ πατεράδες μου.

Ἔνα μικρὸ ἀγῶρι τὸν ἐκοίταζε μὲ μεγάλα καὶ συλλογισμένα
μάτια.....

Κι' αὐτὸς πῆρε ἕνα δρόμο ἀνηφορὰκι ποὺ ἐκλωθογύριζε τ'
ἀτότομα καὶ δεντρομένα πλευρὰ ἐνοῦ βραχότοπου. Ἀποστα-
μένος πήγαινε γιατί τὸν ἔτρωγεν ὁ ἥλιος.

Κι' αὐτὸς ὁ δρόμος ἔβγαζε ψηλὰ σὲ μιὰ πλατέα πυκνοφυτε-
μένη ἀπὸ λογιῆς δέντρα καὶ ποὺ πλῆθος τᾶφθονα νερὰ ἀναβροῦ
ζαν. Κ' ἐκεῖ λοιπὸν ἀνάσανε στὸ καθαρὸ τὸ φῶς βαθεῖα κ' ἐλευ-
θερα. Κόσμος ἐκεῖ κανένας, μόνο εἶτανε μερικοὶ ποὺ φύλαγαν
τὸν τόπο, νὰ μὴ μπαίνει ἄνθρωπος. Κ' ἀφοῦ στάθηκε, θάμαζε
τὴν ὀλοπράσινη ἀπλωσιὰ κ' ἐφφαινότανε καθὼς περνοῦσε στὰ
ἡσπερὰ τὰ ἤσχηα δρομάκια καὶ τὰ μονοπάτια καὶ τὰ κλωθογυ-
ρίσματα, ποὺ ἀπαλὰ ὀλόγυρα ἐβρούιζε ὁ λαμπρὸς ἀέρας.

Τότε ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ποὺ φύλαγαν τὸν τόπο τοῦκοψε τὸ
δρόμο καὶ τοῦ εἶπε—Δὲν μπαίνει ἐδῶ κανένας ἐξὸν ἀπὸ τοῦ
ἄρχοντα τῆ θυγατέρα, καὶ σὺ πὼς μπῆκες; Κᾶνας νιοφερμένος
μὴν εἶσαι ;

Καὶ σὰν ἀργοῦσε, πολλὴ ὥρα ὀλόγυρα θωρώντας, ὁ φυλα-
χτῆς ὁ ἄνθρωπος τοῦ ξαναμίλησε καὶ τοῦπε, τὴν ἴδια ὥρα παίρ-
νοντάς τον ἀπὸ τὴν ἀμασάλη—Ἄνθρωπε, σοῦ μίλησα καὶ δὲν
ἀκουῖς; Ἐγὼ εἶμαι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ φυλάνε τὸ μέρος...

Τότε καὶ τοῦτος τοῦ μίλησε ἔτσι—Ποῦ εἶναι ὁ ἄρχοντας σας;
Γιατὶ βλέπω πὼς περιορίζουνε τὸν κόσμῳ νὰ μπαίνῃ στυς κή-
πους μέσα ποὺ ἐγὼ ἐδίδαξα νὰ τοὺς φυτέψουν. Γιατὶ δὲν ἀφί-
νετε νὰ μπαίνουν ὁ κόσμος, γιὰ νὰ δοῦνε καὶ νὰ εὐχαριστη-
θοῦνε, ἴσως ἤθελε νὰ μὲ γνωρίσουν τότε ποιὸς εἶμαι.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα λάλησε τ' ἀηδόνι τὸ πουλί, φώναξε τὸ που-
λάκι ἀπ' τὸ λιμέρι του μονάχο.

Ὁ φυλαχτῆς ἐγέλασε στὰ λόγια του καὶ τὸν ὠδηγοῦσε ἐξο
καὶ δὲν τὸν ἄφηκε ν' ἀναπαυθῆ μιὰ στάλα στὸν τόπο ἐκεῖνο τὸν
ψηλὸ, δείχνοντάς του πὼς κανένας, δὲν εἶχε ἄδεια στὴν πλατέα
ποὺ ἔβγαινε καὶ περπατοῦσε τοῦ ἄρχοντα ἡ θυγατέρα.

Καὶ τοῦτος τράβηξε, κατέβηκε μ' ἀργὸ πάτημα ἕνα δεντρο-
φυτευμένο δρόμο ποὺ ροβόλαε πρὸς μιὰ ἔρημη μακριὰ στράτα,
ποὺ στὰ δεξιά εἶτανε κάποια φτωχικὰ χαμόσπιτα καὶ ζερβὰ
ἄλλοῦ εἶχε τὸ κῦμα, ἄλλοῦ τὴν καλαμιά κ' ἄλλοῦ ἀπλωμένα
περιβόλια ποὺ μέσα τους ἐβόιζαν λογιῆς δέντρα τῶν ἀνέμων.

Κι' ἄκουσε μακριὰ τοῦ πολυτάραχου γυαλοῦ ἕνα ἢ σὰν τρα-

γοῦδι ἢ σὰν ἀναστέναγμα καὶ βροῖζε ἢ καρδιά του, ταραχτήκε ὁ λογισμὸς του.

Πολὺ μόχτο ἀγροίκησε μέσ' στήν ψυχὴ του—Δὲν εἶναι πειὰ ἐδῶ τὸ σπίτι σας καὶ δὲν εἶναι ἐδῶ τὰ ἔργα σας.

Τάφηκε ἐκεῖ τὸ πέλαο, τὸ διάστημα νὰ βουίξῃ κ' αὐτὸς μὲ τὰ μάτια χαηλωμένα, μὲ τὸ λογισμὸ παρμένον χάθηκε ἀπὸ μιὰ πύλη σὰν καστρόπορτα, καὶ νά, βγαίνει σὲ μιὰν ἔρημην κ' ἤσυχην συνοικίαν μὲ τὰ παλιὰ τὰ σπίτια θεοσάραγα, ἀπὸ τὸνα κ' ἀπὸ τᾶλλο μέρος στὶς στενὲς τοὺς ρύμες. Σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πολιτείας μερικὰ σπίτια εἶχανε κἀτι σὰν γεφύρια πού τὰ ἔνωσαν ἀπάνω ἀπὸ τὸ δρόμο γιομάτα γλάστρες ἀνθοφορωμένες στὰ κάγκελά τους, καὶ πέρα δῶθε οἱ κῆποι ἀπέραντοι καὶ γαληνοί—
Ἐδῶ, συλλογίστηκε, ἔχουνε ἀναμεταξύ τους ἀγάπη ὁ κόσμος.

Καὶ στὸ γύρισμα στὸ κλώσιμο ἑνοῦ ἔρημου δρόμου μ' ἀνάλαφρην σὰν τοῦ δειλοῦ περιστεριοῦ περπατησιὰ, νά, ὀλόμπροστά του ἕνα ὄριο κορίτσι, μ' ἕνα πρόσωπο πολὺ γλυκὸ μέσα στὸ κεφαλογύρι τῆς πού προχύνανε ἕνα γλυκότατο φῶς τὰ μάτια. Τὸν εἶδε καὶ στάθηκε καὶ δείχνανε τὰ μάτια τῆς τ' ἀνήσυχον πὼς κοίταξε ποῖο δρόμον νὰ γυρίσῃ, πού νὰ δώκῃ γιὰ νὰ φύγῃ, γιατί τὸν ἐφοβήθηκε. Τράβηξε ἴσια ἀπάνω τῆς αὐτὸς κ' εὐθύς προγγαίει ἢ κόρη, μὰ καθὼς ἔκανε νὰ φύγῃ τῆς χαμοκυλάει ἀπὸ τὴν βιά τῆς τὸ μαντήλι τῆς. Τοῦτος δὲν ἔσκυψε γιὰ νὰ τὸ πάρῃ, παρὰ ἔβαλε ἀπάνω τὸ πόδι καὶ τὸ πάτησε. Κ' ἢ κόρη ἀπ' ἀλάργα—
ᾠ, ρίξε μου, τοῦ κάνει, τὸ μαντήλι μου. Θὰ μὲ μαλώσουνε τὰ δέρφια μου καὶ θὰ γνοιαστῇ τὸ σπίτι μου. Μὴν εἶσαι κᾶνας μάγος; Καὶ τὰ δέρφια μου νὰ δοῦνε τὰ μαλλιά μου ξέλντα π' ἀντάμα τρῶν καὶ πίνουν μὲ τὸν ἄρχοντα, κ' εἶμαστε σοὶ τον κ' ἐμεῖς, τὰ δέρφια μου θὰ μὲ κακοβάλουνε καὶ θὲ νὰ μοῦ θυμώσουν.

Τῆς ἀπολογήθηκε τοῦτος καὶ τῆς κάνει:—Γιατί μὲ φοβοῦνται οἱ ἀδερφές μου; Τάχα νὰ μὴ μὲ γνωρίζουνε; Μὲ τὰ δικὰ μου τὰ τραγούδια, μὲ τῆς ψυχῆς μου τᾶσματα ἀπ' τὰ μπαλκόνια τοὺς κάτω ξενυχτᾶνε οἱ νέοι οἱ ἄγουροι οἱ σγουρομάλληδες. Ἐγὼ καὶ τοὺς λαλητάδες σας ἐδίδαξα νὰ ρίχνουνε τὰ χέρια τοὺς ἀπάνω στὰ λαλούμενα μὲ τὰ ἡγερά τὰ τέλια καὶ νὰ βγάζουν τὸν καλὸν ἡγόν. Ἀπὸ τ' ἀμπέλι κ' ἀπ' τὸ κλημᾶ μου εἶναι πατημένο τὸ σταφύλι κ' ὁ εὐφραντικὸς χυμὸς του. Τὸ αἷμα τὸ δικό μου βγάζουνε κ' οἱ πατητάδες κ' ἀλικοβάφουνται τὰ ποδάρια τους.

ᾠ; πότε καὶ γιατί θὰ κρύβονται ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου τᾶρχοντα τὸ σοὶ;

Μὰ ἐκεῖνη τότε ἀπὸ τὰ μάτια του χάθηκε σ' ἕνα δρόμον μέσα, γιατί τότε φοβήθηκε κ' αὐτόνε καὶ τὰ λόγια του.

Κι' αὐτὸς ἄρατος ἀποκεῖ πῆρε τὰ μάτια του κ' ἔγινε ἀφάντος ἀπ' τὸν τόπον ἐκεῖνο.

Καὶ βρέθηκε σ' ἕνα σιάδι τόπον, σ' ἕνα μέρος ἀκρινὸ τῆς πολιτείας πού στή μέση κάτω ἀπὸ ἕναν χιλιόχρονον πολυκερισμένον δέντρο φώναζε ἕνας διαλαλητῆς στὰ πλήθη ποῦτανε ἐκεῖ κάτω συναγμένοι.

Κι' ὁ διαλαλητῆς ἐκεῖνος ἔλεγε καὶ διαλαλοῦσε:

— Ἀκούστε, ἀκούστε, ἔβγαλε βουλήν ὁ ἄρχοντας καὶ κρίση οἱ βιασασμένοι κ' ὀρίζει ἢ βουλή κ' ἢ κρίση, ἄνθρωπος πῶχει χτίση σπίτι πού νὰ μὴν τότε γνωρίζῃ, ἀφέντης κάστρου πού στέκουνε οἱ βάρδιες κ' ἀπ' τίς πύλες τοὺς τὸν ἀμποδίζουν, πιστικὸς πού δὲν τότε γνωρίζουν τὰ σκυλιά του, ἀφέντης κ' ἄρχοντας καὶ γιὰ τοὺς σκλάβους του δουλεύει, σὲ τοῦτον πρέπει σκοτωμὸς καὶ θάνατος, μὲ θάνατο νὰ θανατώνεται.

Καὶ τὰ πλήθη χούγιαζαν κ' ἐφώναζαν κ' ὀλοβοοῦσαν σηκώνοντας τὰ χέρια—**Θάνατος!**

— Αὐτὸς εἶνε σταλμένος γιὰ νὰ τελειώσῃ ἔργο, κ' ἔργο νὰ μὴ χαρῇ κ' αὐτὸς κ' οἱ κληρονόμοι του. Γιατί σταλμένος εἶναι ὁ ἴδιος γιὰ νὰ θεμελιώσῃ καὶ νὰ στοιχειώσῃ ὁ ἴδιος. Δὲν πρέπει νὰ ζῇ ὁ ἄνθρωπος παρέκει ἀπὸ τὸ ἔργο του καὶ παραπέρα ἄλλη μέρα κ' αὐριο νὰ μὴν τὰ βλέπῃ. Καὶ τοὺς διαλεχτοὺς τοὺς στέλνει ὁ Κύριος γιὰ νὰ πεθάνουνε στὰ ἔργα τοὺς ἐπάνω, γιατί ἐμεῖς οἱ ἀνίδεοι εἶμαστε τὰ πρόβατά του καὶ τὸ καλὸ κοπάδι, γιὰ μᾶς εἶναι τὸ χόρτο καὶ ὁ καρπὸς τῆς γῆς καὶ στοὺς πιστικὸς φροντίδα, ἔργο καὶ θάνατος εἶναι γραμμένους. Αὐτοὶ πεθαίνουν στὸν αἰῶνα ὕστερα.

Κ' εἶτανε μιὰ μαρμαρένια βρούση ὅπου πάει καὶ πλύθηκε κ' ἐνίψε τὰ χέρια καὶ τὸ πρόσωπο κ' ἔβραξε τὰ πυκνὰ μαλλιά του, κ' ἀφοῦ ἐτοιμάστηκε ἔτσι, τότε βγήκε στή μέση καὶ τοὺς φώναξε.

— Νά, αὐτὸς ἀναμεσὸ σας εἶναι καὶ δὲν τὸν γνωρίσατε; Σκύψτε καὶ πάστε πέτρες καὶ λιθάρια. Νά, σᾶς λέω, αὐτὴ τὴν ὥρα εἶναι ἐκεῖνος σ' αὐτὸ τὸ μέρος, στή μέση σας εἶναι.

Κ' ἐκεῖνοι κοιταχτήσανε ἀναμεταξύ τους. Κ' ἔλεγε ὁ καθένας

— Έγώ δὲν εἶμαι, δὲν εἶμαι ἐγώ, κι' αὐτὸς τρελλὸς κανέναν. Παραμονὴ μεγάλη καὶ μεθυσμένος μὲ κρασί κανέναν.

Τότε ἔσκυψε τὸ πρόσωπό του, κ' ἔριξε τὸ ροῦχο τῆς κεφαλῆς του κ' ἔγυρε κ' ἔφυγε μ' ὄρμη, μπαίνοντας ἀπὸ μιὰ πόρτα μὲ καμάρα, ποῦτανε τὸ ἔμπασμα ἐνοῦ γκρέμιου ναοῦ καὶ τρεχάτα περνώντας ἀπ' τὸ ὀλοπράσινο περβόλι του χύθηκε ἔξω σ' ἓνα δρόμο ἀπὸ τὸ πισινὸ μέρος τοῦ ναοῦ, ποῦ ἐκεῖ μόλις ἔφτανε ὡς ταυτιά του τῆς χλαλοῆς τοῦ κόσμου ἢ ἀντάρα κ' ἢ ψηλὴ φωνὴ τοῦ κράχτη.

Τότε μόνο ξεσκεπάστηκε, κι' ἀμόλησε τὴ χιούτη του στὸν ἄνεμο. Καὶ παιὰ δρασκελώντας τὴ γῆ μ' ὄρμη ποῦ πάταγε, δὲν ἔβλεπε τ' ἀητίσιο μάτι του τίποτε ἀπ' ὅ,τι ἔβρουσε γύρω του.

Οἱ ὄμοι του μεσοτὶ ἀπὸ δύναμη, τὸ φύλλο τοῦ μετώπου διπλωμένο φουρτούνα τῆς δυνάμει του ἀπὸ μέσα.

Μόνο ὁ ταῦρος ξέρει τὴν ἀλογάριαστη δυνάμει του ὄντας χτυπάει κατὰστηθα.

Βούτζε στὸν ἄνεμο, δὲν περπατοῦσε.

Κ' ἐκεῖ στῆς πολιτείας τὸ ἔβγα σὲ μιὰ πλαγιὰ γλυκόλαλος ὁ πιστικὸς στὸ ρουμάνι μέσα, τριγύρω τὰ λαμπροκούδουνα καὶ τὸ πολύβουο τ' ἀθῶο βέλασμα τὸν ἐνιψήσαν.

Καὶ σὲ μιὰ ἄπειρη γλυκάδα, σ' ἓνα πέλαιο ἀχνιασμένο ποῦ γι-αλίξει στὸ...φεγγάρι, ἀπλώθηκε ψυχὴ καὶ λογισμὸς του.

Καὶ σπάρθηκε ἡ ψυχὴ του κι' ἀμόλησε τὰ δάχτυλα, ξέσφιγη παιὰ ἢ γροθιά του, ὅπως στὰ τέλια ἀπάνου τὰ τρεμουλιαστὰ τῆς ἀρπας χύνονται καὶ παίζουνε καὶ φτερονίζουνε τὰ χέρια τοῦ τεχνίτη.

Τότε εὐθύς εἶδε ὀλοφάνερα μπροστά του μέσ' στὸν ψηλὸν τὸν ἀερικὸ τόπο, τὴν κόρη τ' ἄρχοντα νὰ σεριανίζη.

Μακριὰ πολὺ τελείωσε ὁ ἥλιος κ' ἢ πολύβουη μέρα κοντὰ του, μόχτος καὶ βάσανο τ' ἀνθρώπου, σ' ἓνα τέλος ἀρμονίας ποῦ τὰ στερνὰ τῆς ἀρίνε ἠχίσματα στὸν ἄπειρο τὸν ἀφραστο οὐρανό.

*Υστερὰ ἓνας κόκκινος καπνὸς σ' ὅλα τὰ πάντα.

Σὰν ξάχνισμα βρέθηκε αὐτὸς ἀπὸ τῆ γῆς κοντὰ στὸν πιστικὸν ὀλόρθος.

Κ' εἶτανε τὰ μάτια του σὰν τὸ στερνὸ οὐρανὸ ἐκαινῆς τῆς μέρας καὶ τοῦ μίλησε ἔτσι :

— «Ξέρεις μὲ τὴ φλογέρα σου τί παίζεις, στὰ δάχτυλά σου τώρα τί παίζεις, πιστικέ;

«Διδάσκεις τὴν εἰρήνη στους ἀνθρώπους, προσταγὴ εἰρήνης εἶναι τὸ λάλημά σου.

«Νά, σοῦ λέω, ὑπάκουα τὰ ψηλὰ βουνὰ, στὸ δικό σου νόμο.

«Ὡς καὶ τὰ ζὰ ἀγροικᾶνε τὸ νόμο κι' ὡς καὶ σ' αὐτὰ βαραινε ἢ δύναμη του.

«Καί, κοίτα, σ' ἀφογκρᾶζεται τ' ἀβάσταγο τὸ λαμπρομέτωπο κριάρι.

«Σκύβει πειὸ ταπεινὴ ἢ ἀρνάδα ἢ μάνα νὰ τὴν τραβήξῃ τὸ μικρὸ τῆς.

«Ἐσὺ εἶσαι ἓνας διαλαλητῆς τῆς νύχτας καὶ τᾶστρια θὰ μαν-λίσης, σὲ λίγο τὸ πρῶτο ἔρχεται σκοτάδι».

Ἐπιστικὸς φοβήθηκε καὶ συλλογιζότανε — Κακῆς ὥρας ἀπάντημα εἶναι.

Κ' ἐκεῖνος τὸ κατάλαβε σὰν καρδιογνώστης κ' ἤθελε νὰ τοῦ πῆ πὼς εἶναι ὁ δάσκαλός του, ἀλλὰ δάγκασε τὸ λόγο του.

Ἐνα κριάρι τὸν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ ροῦχο κ' ἔτριβε τὰ κέρατά του ἐπάνου του. Τότε τὸν ἐμάζωξαν τὰ ζὰ ὅλα ὀλόγουρα καὶ τοῦ γλυφαν τὰ χέρια, κ' ἐκεῖνος ὀλόρθος στὴ μέση στεκότανε κ' ἔδειχνε κ' ἐφάνταζε σὰν τὴ νύχτα ποῦ ὀλόρθη ἀνεβαίνει καὶ καπνίζει κατὰ τὸ βαθὺ οὐρανό.

Ἐπιστικὸς ἔλεγε μιὰ προσευχὴ.

Τότε μὴν ἔχοντας ποῦ νὰ πάη, πειὸ πέρα κίνησε, περπάτησε, ὅσπου βρέθηκε σ' ἓνα ἔρημον κάμπο, ἔρημο καὶ βουβό.

Μιὰ στρούγγα, σ' ἓνα ψήλωμα παρατημένη εἶτανε τῆς ἐρμιάς ἢ σκέπη. Τὴν ἐκοίταξε μὲ μιὰ ματιὰ θολή. Ἐνα κοράκι ποῦ καθότανε σ' ἓνα κάτασπρο λιθάρι ἀπ' τὰ πατήματά του πρόγγηξε καὶ γιόμισε μαυρίλα τὸν θολὸν ἄερα. Σὲ λίγο οἱ γρύλοι ἀρχί-σανε σ' ὄλη τὴν ἄπλα ὡς πέρα τοῦ κάμπου τὸ τραγοῦδι, σὲ λίγο τᾶστρια γαλιζανε. Μακριὰ ἢ πολιτεία μὲ τὰ φῶτα, καὶ τᾶπειρο τὸ βουητὸ τῆς κ' ἢ γιορτῆ ἢ μεγάλῃ, μέσ' στους δρόμους, στίς πλατείες, στους ναοὺς, στίς ἀγορές. Γύρω ὅμως τὴ ζώνουνε οἱ κάμποι μὲ τὴ σιωπὴ ποῦ αἰώνια ἐκεῖ γυρίζει, τὰ βουνὰ μὲ τὸ αἰ-

ώνιο αγνάντεμά τους, όπου καμιά έρημη μονάχα βρύση λέει πάντα τὸ τραγοῦδι τοῦ παντοτεινοῦ.

Στάθηκε κ' έρριχνε τὰ μάτια του πρὸς τὸ φάνταγμα τῆς πολιτείας, σκεπασμένος μετὸ ροῦχό του ὀρθὸς κ' ασάλευτος... Σιωπὴ, ὄρες, λάμπιμο τῶν ἀστρῶν... Γιὰ μιὰ στιγμή τὸ σκοτάδι πέρασε ἄπάνω του. Εἶτανε τὸ πέρασμα τῆς νύχτας.

Ὅταν γλυκοχάραζαν οἱ κορφές εἶδανε στὸ μέρος ποῦ ξενύχτησε ἕναν ἄσπρο βράχο οἱ πιστικοὶ ποῦ μακριὰ δείχνει σχῆμα ἀνδρὸς ποῦ αἰώνια ἀγναντεύει κατὰ τὴ πολιτεία μέρα-νύχτα πετρωμένος, ἄλαλος, ἀτάραχος. Λένε πὼς τῆς μεγάλης γιορτῆς τὸ βράδυ τὴν παραμονὴν, ἀκούγεται στὸν κάμπο ἕνα σούσουρο μακρὸν ἄπ' τὰ μύρια του χορτάρια.

— Πολιτεία βασιλοπούλα, βασιλοπούλα, βασιλοπούλα....

Ἀλεξᾶς.

Τὸ παράπενο τοῦ μαρμάρου.

Ἀφιερώνεται

εἰς τὸν ἀγαπητό μου κύριο Γεώργιο Καλοσγοῦρο.

Μετὰ τὰ πόδια σπασμέν' ἀπὸ τὸ γόνατο, μετὰ τὰ χέρια κομμέν' ἀπὸ τὸν ἄγκωνα, κοίτεται μέσα στὸ μουσεῖον τὸ παλληκάρι τὸ ἀρχαῖο. Μισοπεσμένο στὸ δεξί του πλευρό, γέρνοντας ζερβὰ λίγο τὸ κεφάλι, εἶνε ξαπλωμένο, ὀλόβολο, ἄπάνω στὸ ξύλινο στήριγμά του, καὶ φαίνεται ὡσὰν νὰ κνιτάξῃ τὸ ἴδιο του τὸ κορμί. Ἀκέρηο ἄπ' ἄκρη σ' ἄκρη, τὸ σῶμα του τεντώνεται, σὰν κατάλευκ' ὄνειροφάντασμα ὀραιότητος καὶ γεροσύνης. Τῆς γλυκειᾶς ὡσὰν κοριτσιοῦ, τῆς παλληκαρίσιας σὰν ἦρωα μορφῆς του τὸ ἄλαφρὸ σῆκωμα βαστοῦνε τοῦ ἐξαίστου λαιμοῦ του ἢ χαριτωμένες γραμμές. Ἀπὸ τὸ σβέρκο του ποῦ σκύβει λιγάκι, φεύγουνε πίσωθε, ἀνοιχτές, ἢ δυνατὲς πλάτες του· μετὰ ἀπὸ μπροστά, τὰ στήθια του ὀρθόνονται, εὐρωστα, σφιχτά, μετὰ φουσκωμένα, ξαναμιμένα τὰ βυζιά, σὰ νὰν τ' ἀνασηκόνῃ ὁ πλούσιος χυμὸς, ποῦ ἀναβράζει ἀπομέσα τους. Ἡ ῥάχη του, μακρὴ, ἴσια, κατεβαίνει, χωρισμένη μετὰ ἀδλᾶκι βαθύ, καὶ τυλίγει, λὲς καὶ τὸ βλέπεις, ἀποκάτου ἀπὸ τὴ δέσμα, τὸ κανονικώτατο φκιάσιμο τῶν κοκκᾶ-

λων καὶ τὸ ἀξεχώριστο δέσιμό τους. Ἀπαλή, μετὰ τὰ πλευρὰ πλεγμέν' ἁρμονικά, τῶνα μετ' ἄλλο, λυγίζεται ἢ μέσῃ του ἢ λεπτῇ ποῦ σὲ πάει μαλακά-μαλακά, ἀπὸ τὸ ἀνδρικό τέντωμα τῶν στηθῶν του, εἰς τῆς τρεμάμενης, τῆς ἀνθισμένης σάρκας τῶν πισινῶν του τὴν ἀφροδίσια ἐμμορφιά, στὰ ρυθμικά μάγια τῶν λαγαρῶν του. Λαμποκοπάει, γυαλιστερὴ σὰν καθρέφτης, ὄλη, μετὰ ἀνεπαίσθητες ζᾶρες, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἢ κοιλιὰ του, ἢ πλατεῖα καὶ ἢ σύμμετρη ἀντάμα, καὶ καταμεσῆς τῆς, χαμογελάει γλυκύτατα ὁ ἀφαλός του, ποῦ μόλις φαίνεται, καὶ ἀποκάτου τῆς, ἔσκεπε, ἐλεύθερο, περίλαμπρο, ὀλόφωτο, τὸ θεῖο βασίλειο τῆς νειότης του ὑψόνεται. Ἀκμαῖα, γενναῖα, τορνευμένα, στρογγυλόνοται τὰ μεριά, καὶ τραβοῦν κατὰ κάτου, ὀμαλά, εὐθύγραμμα, γιὰ νὰ βροῦν τὰ κορδωμένα ντικλίνια*). Δῶθε καὶ κεῖθε, δίπλα εἰς τὸ κορμί, ξεφυτρώνουν ἀπὸ τοὺς ὤμους του τὰ νευροδύναμα μπράτσα του, κ' ἄπάνω τους, χωρισμένοι, καθαρὰ-καθαρὰ, κάθ' ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, μετὰ ἐνωμένοι ἀξεκόλλητα ἐντούτοις, ἦσοχοι, ἀξέννοιαστοι, ὡσὰν ν' ἀναπαύονται μετὰ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους, προβάλλουνε οἱ μυῶνες, καμαρωτοὶ καὶ περήφανοι. Ἀλλὰ κεῖ ποῦ μετὰ τὸν ἄγκωνα ἢ πῆχνη θὰ ἔκαρφονότανε στερεὰ στὸ μπράτσο, κεῖ ποῦ ἢ πανώρημα καμάρια τῆς ἄντζας θὰ ἐκολλοῦσε σφιχτὰ μετὰ τὴν ἰσάδα τὴν τολμηρὴ τοῦ μεριοῦ σὰ μιὰ πληγὴ ἀνώμαλη καὶ βαθειά, μετὰ ἀπότομα τὰ ξεπεταχτά τῆς τὰ χεῖλια, μονάχη δείχνει, ποῦ θὰ ἦντουςαν τὰ στιβαρὰ χέρια, τὰ ἐπιδέξια νὰ ρίχνουνε τὸ λιθάρι ἢ νὰ κατεβάζουν τὴ γροθιά, ποῦ θὰ ἦντουςαν τὰ πόδια τὰ φτερωμένα, τὰ πόδια τὰ ἀφθαστὰ εἰς τὸ τρέξιμο καὶ τὰ ἀσύγκριτα εἰς τὸ πῆδημα. Σὰν νὰν τὴν ἔχη δομένη παλάμη ἀγνωστη, ὅπου νὰ προμελέτησε τὸ χτύπημα, ποῦ νὰ ἐπροσχεδίασε τὸ ἄδικο, τ' ἄρπαξε, χέρια καὶ πόδια, καθὼς κατέβηκε, ἢ βαθειὰ πληγὴ, καὶ λείπουνε παρμένα. Ὅλο τὸ ἄλλο του σῶμα, ἀπείραχτο κ' ἀνέγγιχτο καὶ ἐμψυχο, παρουσιάζετ' ἐμπρός σου, μονομᾶς, σὰ νὰν τοῦ χάρισαν, λὲς δὲν ἔπέρασε ἀκόμη στιγμή, τὸ δῶρο τῆς ὑπαρξῆς, σὰ νὰ ἐφύσηξαν μέσα του, λὲς καὶ δὲν εἶνε στιγμή ἀκόμη, τὴν πνοὴ τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὰ σκέλια ἕως εἰς τὰ μαλλιά, ἀπὸ τὴν κορφή ἕως τὰ

*) Ἔτσι λέγονται εἰς τὴν Κρήτην, κατ' ἄλλους μὲν, οἱ ὁποῖοι παράγουν τὴν λέξιν ἐκ τοῦ «ἀντικλίνω», αἱ ἰγνῦς, κατ' ἄλλους δὲ, οἱ ὁποῖοι τὴν παράγουν ἐκ τοῦ «ἀντικνήμιον», ὅτι πρέπει νὰ γράφεται καὶ ἀντικλήνια». Ὁλο τὸ κάτω τοῦ γόνατος ποδάρι.

ντικλίνα, τίποτα δὲ θολώνει τὸ φάνταγμα τοῦ θαυμαστοῦ του κορμιού, τίποτα δὲ ἀτιμάζει τὴ μαγική του τὴ ὄψι, τίποτα δὲ ντροπιάζει τὴν ὄψι του τὴ λαμπρή. Οὔτε τὸ μικρότερο τρίψιμο, οὔτε τὸ ἀπλούστερο ράγισμα, οὔτε τὸ ἐλάχιστο χάλασμα, δὲ ζημιώνει καθόλου τοῦ παλληκαριοῦ τὴ θεωρῖα ποῦ σὲ θαμπώνει. Ἄλλὰ τῶν μπράτσων του ἡ πληγὴ, μὰ ἡ πληγὴ τῶν μεριῶν του, προβάλλει καὶ χάσκει, ἀσπλαγνῆ, φρικτὴ, καὶ κόβει μὲ κακία στὴ μέση τὸ κατάλευκ' ὄνειροφάντασμα, καὶ ξυπνᾷ τὸ μάτι ἄξαφνα, ἀπ' τὸ μεθύσι του τὸ γυμνό. Θάλλεγες πῶς μοῖρα κρυφῆ, θάλλεγες πῶς ἐκδίχσις μυστικὴ, ποῦ, ἡ ἐφθόνησε ἡ ἴδια τὸ τέλειο, τὸ μοναδικὸ τὸ κορμί, ἡ θέλησε νὰ δουλέψῃ τὸ ἄγριο μίσος ἐχθροῦ ζηλιάρη, ἐπίτηδες ἀπλῶς ἀπάνω του τὸ βαρὺ χέρι της, τὸ χέρι της τὸ ἀλύπητο, κ' ἐπίτηδες τ' ἄφηκε ἀνέγγιχτο τ' ἄλλο, κ' ἐπίτηδες τοῦκοψε μονάχα τὰ ἄκρα του, γιὰ νὰν τοῦ κάρῃ τὴ δύναμι νὰ κινεῖται, γιὰ νὰν τὸ κάμη ν' ἀπομείνῃ νὰ σέρονται, τὸ φτωχό, πεντάμορφο μὰ κολοβωμένο, γιὰ νὰν τὸ κάμη νὰ βλέπῃ, ὡς ἀν κατὰδικος, τὸν ἑαυτὸ του παράλυτο, γιὰ νὰν τὸ κάμη νὰ παρασταίνη ἀντάμα καὶ τὴ μεγαλύτερη ἐμμορφία καὶ τὴ μεγαλύτερη ἀσχήμια. Καὶ ὁ νέος, κοίτεται τώρα, ἔτσι, ἐκεῖ-τέρα, δίχως νὰ μπορῇ οὔτε στὰ χέρια του νὰ βασταχθῇ οὔτε στὰ ποδάρια του νὰ στηρίξῃ, δίχως νὰ μπορῇ νὰ σταθῇ ὀρθός, δίχως νὰ μπορῇ νὰ σηκωθῇ, σὰν σακάτης σὲ κρεββάτι ἀρρώστιας. Τὴν ἀσπράδα τὴν ἀγγιχτὴ τοῦ κορμιού του, θλιβερὰ ἀγκαλιάζει, ἡ μαυρίλα τοῦ ξύλου, ποῦ εἶν' ἀπλωμένος, κ' ἀποκάτω του ἕνα ψηφίο φανερόναι τὴ σειρὰ ποῦ τὸν ἔχουν βαλμένον. Ἀπ' τῶν παραθυριῶν τὰ ἀψηλὰ τζάμια, πέφτει χάμον, θαμπὸ τὸ φῶς, καὶ σκορπίζει πένθιμη λάμψι. Γύρω-τριγύρω του, συντροφία του, σὰ νὰν τὰ σώριασε, ἡ ἴδια μοῖρα, κ' αὐτὰ κεί-πέρα, παρόμοιας κατάρας θύματα, ἄθλια χάλασματα τῆς ζωῆς, ὁποῦ γυρεύουν ἡσυχίαν ἀπὸ τὰ πάθη, λείψανα τέτοιας τύχης, ὁποῦ βρῆκαν λιμάνι γιὰ νὰ φύγουν τῆς μπόρας, νὰ γλυτώσουν τὰ βάσανα τα-ραγμένης ὑπάρξεως, μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, ἀπαράλλαχ' ἀπάνω στὰ ξύλινα, ἀπάνω στὰ μαῦρα στηρίγματά τους, σὰ σὲ κρεββάτια ξαπλώνονται, γεμίζουν ὅλον τὸν τόπο, κοψοπόδαρα, ἡ κουλά, ἡ ραγισμένα, ἡ μισοσπασμένα, σὰ σὲ νοσοκομείου ζωγραφιά, λὲς κ' ἀκαρτεροῦν τὸ χειροουργὸ γιὰ νὰ ἰδῇ τῆς πληγῆς τους, ἕνα σωρὸ κ' ἄλλα κορμιά σὰν αὐτόν, ὡς ἀν αὐτόν κ' ἄλλα κουφάρια ἕνα σωρὸ. Μέσα στὴν κορὰ τῆ σάλα, τὴ στρωμένη μὲ πλάκες, ἡ

σιωπὴ εἶνε ἀπόλυτη, ἀνέκφραστο παράπονο βασιλεύει. Καὶ μισοπεσμένο στὸ δεξί του πλευρό, γέρωντας ζερβὰ λίγο τὸ κεφάλι, τὸ παλληκάρι τὸ ὠραῖο, φαίνεται σὰν νὰ βλέπῃ τὸ ἴδιο του τὸ κορμί, καὶ σὰν σύνεφο λύτης, ποῦ μόλις διακρίνεται, νὰ σκεπάζῃ τὴν καλὴ του μορφῆ, τὴν παλληκαρία καὶ τὴ γυμνασία. Ἄχ δὲν ἐφανταζότανε, ποτὲ βέβαια, αὐτὴν τὴν τύχη, ὅταν, λεβέντης καμαρωμένος, ἐσυργίανουσε εἰς τῆς στοῆς καὶ στὰ γυμναστήρια τῆς παλαιᾶς πόλεως τὴν ἀνεκδιήγητη δόξα τῶν ἀπεγαδιάστων μελῶν του. Ἄχ δὲν ἐφανταζότανε βέβαια αὐτὴν τὴν τύχη, ὅταν, στεφανωμένος ἀγωνιστής, ἔρριχνε τὸ λιθάρι στὸ Στάδιο, ἡ ἐνικοῦσε στὸ κάλαιμα, ἡ ἐκουβέντιαζε μὲ τοὺς φιλοσόφους, ἡ ἀνέβαινε στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ-μπροστὰ στὰ ἱερὰ πανηγύρια. Δὲν ἐφανταζότανε ποτὲ βέβαια αὐτὴν τὴν τύχη, ὅταν ἔβγαινε ἀπ' τὰ χέρια τοῦ γλύπτη του, ὅταν ἀστραφτε μέσα στ' ὄργανο του, ἀποκάτω ἀπ' τὸν ὀλόνοιχο οὐρανὸ τῆς Ἀθήνας, ἀποκάτω ἀπ' τοῦ ἡλίου τὴν ἀσκίαστη λάμψι, ἀνατριχίζωντας ὅλος ἀπὸ δύναμι κ' ἀπὸ ἀντρεία. Καὶ δὲν ἐφανταζότανε,—ἄχ, ποτὲ βέβαια!—, αὐτὴν τὴν τύχη, ὅταν θνητὸς αὐτός, ἔβλεπε νὰν τὸν στηλόνουσε στὸ ναό, γιὰ νὰ παραστήσῃ τοῦ Ἀπόλλωνα ἡ τοῦ Ἑρμῆ τὸ ἀθάνατο τὸ εἶδωλο. Καὶ σὰν νικημένος πολεμιστής, μὲ σπασμένα τὰ πόδι' ἀπὸ τὸ γόνατο, μὲ κομμένα τὰ χέρι' ἀπὸ τὸν ἄγκωνα, εἶνε ξαπλωμένος, ὀλόβολο, ἀπάνω στὸ ξύλινο στήριγμά του. Ἀκίνητο, μὲ τὰ μάτια του σταθερά, θάλλεγες ὅμως πῶς τριγυρνᾷ τὸ βλέμμα του, ἀπὸ τοὺς ὤμους του τοὺς νευρώδεις εἰς τὰ τορνευμένα του τὰ μεριά, ἀπὸ τὴ λυγρὴ του τὴ μέση εἰς τὸ φούσκωμα τῶν στηθῶν του, ἀπ' τὴν τρεμάμενη, τὴν ἀνθισμένη σάρκα τῶν πσινῶν του στὸ θεῖο βασίλειο τῆς γυμνῆς νεότητος του. Καθὼς σκύβει ἀλαφρὰ τὸ λαιμὸ του, λὲς κ' ἔξετάζει μονάχος του τὸ σῶμα του, καὶ μελετᾷ τοὺς μῦθους του, καὶ σπουδάζει τὸ φινιάσιμό του. Καὶ κάπου-κάπου, στὸν κρυφὸ του περίπατο, τὸ βλέμμα του φαίνεται, σὰ νὰ κροφόνεται, βαρὺ, βαρὺ, καὶ εἰς τῶν γονάτων του τῆς ἀποτομῆς λαβωματιῆς, καὶ εἰς τῆς σκληρῆς τῶν ἀγκῶνων του τῆς πληγῆς. Κι' ἂν τὸν κυττάξῃ ὦρα πολλή, πεσμένον, ἔτσι μὲ τῆς λύτης τὸ σύννεφο τὸ ἄφαντο, ὁποῦ σκεπάζει τὸ μέτωπό του, θαρρεῖς πῶς ὅτι,—τάχα μονάχα σὲ γελᾷ τὸ μάτι σου ;—, σιωπηλὸ δάκρυο λαμποκοπᾷ κάπου-αἴπου, μέσ' ἀπ' τὰ πέτρινα ματόφυλλά του...

Μάρτιος, 1890

Μιχαὴλ Μητσάκης.

Μία νέα ᾠδὴ τῆς Σαπφούς.

Εὐρέθη πρὸ ὀλίγων ἡμε-
ρῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ
γνωρίζεται πρώτην φοράν εἰς
τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ « Φύλλα ».

Ἔλα κοντά μου, δέσποινα Ἥρα, μές στῶνειρό μου
τὴν πανωραία σου μορφή νὰ ἰδῶ, πού οἱ Ἀτρεΐδες
οἱ ξακουστοὶ μὲ ἀποθυμιά τὴν εἶδαν βασιλιάδες,
ὅταν τὴν Τροία κούρσεψαν καὶ πρῶτα δὲ μπορέσαν,
τοῦ φουσκομένου Σκάμανδρου σὰν πέρασαν τὸ ρέμα,
νὰ φτάσουν στὴν πατρίδα τους, προτοῦ παρακαλέσουν
ἑσένα καὶ τὸ μέγιστο τὸ Δία καὶ τῆς Θυώνας
τ' ὁμορφοπαῖδι. Δέσποινα, κέγὼ παρακαλῶ σε
τώρα κέμένα πάλι ἐσύ, σὰν πρὶν, νὰ μὲ ἀξιώσης,
τὸ κάθε ᾠραῖο, τὸ κάθε ἀγνὸ στὸ νοῦ μου πάντα νάχω,
σὰν εἶμαι μὲ τὶς ὁμορφες Μυτιληναῖες παρθένες,
πού πάντα ἐγὼ τὶς μάθαινα νὰ ξέρουν στίς γιορτές σου
χορὸ νὰ στήνουν καὶ σκοποὺς νὰ σιγοτραγουδᾶνε·
κι' ὅπως μὲ τὴ βοήθεια σου μπορέσαν οἱ Ἀτρεΐδες
ἀπὸ τὸ Ἴλιο μακριὰ νὰ σύρουν τὰ καράβια,
ἔτσι κέμένα ξάκουσε τὸν πόθο μου καὶ δῶσε
Ἥρα γλυκειά, στό σπίτι μου ξοπίσω νὰ πρηνίσω.

Τὸ ἀρχαῖον κείμενον

Πλάσιον δὴ μοι κατ' ὄναρ παρείη
πότνι Ἥρα, σὰ χαρίεσσα μόρφα,
τὰν ἀράταν Ἀτρεΐδαι ἴδον κλῆ
τοι βασίλης

ἐκτελέσαντες Τροΐας ὄλεθρον
πρῶτα μὲν παρ' ὄκυροφ Σκαμάδρω
τυτὶδ' ἀπορμάθεντες ἐπ' οἶκον ἱκην
οὐκ ἐδύναντο,

πρὶν σέ καὶ Δι' ἀντίσσαι μέγιστον
καὶ Θυώνας ἡμερόεντα παῖδα.
νῦν δὲ κᾶγω, πότνια, λίσσομαί σε
κατ τὸ πάροιθεν

ἄγνα καὶ κάλ' ἐν Μυτιλανάαισι
παρθένοις με δρᾶν πάλιν, αἷς χορεύην
ἀμφι σαῖσι πόλλ' ἐδίδοξ' ἐόρταις
πόλλα τ' ἀείδην.

ὥς τε νᾶς Ἀτρεΐδαι σὺν ἤμμι
ἄραν Ἴλιω, κέλομαι σε κᾶμοι
ἔμμεναι πρὸς οἶκον ἀποπλεῦαι Ἥ-
ρ' ἥπι', ἄρωγον.

Ἀλκαίου.**Παροίσιον**

Τὸ λάρυγγά σου μὲ κρασί βρέχε τί τᾶστρο γέρνει
 κ' εἶνε βαρειά ἢ ὦρα αὐτὴ κι' ἔλα διψᾶν στὸ κάμα.
 Γλυκοβουίξει ὁ τζιτζικας κρυμμένος μὲς στὰ φύλλα
 καὶ κάτω ἀπ' τὰ φτερούγια του χύνει πυκνὴ φωνούλα,
 ὄντας τοῦ ἡλίου ἀπὰς στή γῆς ἔλα τὰ καίγει ἢ λαύρα
 ἀνθεὶ τὸ γαῖδουράγκαθο· κ' εἶνε οἱ γυναῖκες λάγνες,
 κ' οἱ ἄντρες ἀπ' τὰ κάματα τοῦ Σείριου ἀποσωμένοι.

Ἐμπρὸς ἄς πῖνο ὑμεῖ· γιατί τοὺς λύχνους καρτερᾶμε ;
 Μέρα μόνο ἓνα δάχτυλο· φέρνε ποτήρια, φίλε,
 λογιῶ λογιῶ· τί στοὺς θνητοὺς τοῦ Δία καὶ τῆς Σεμέλης,
 ἔδωκε, ἔ γιός κρασί· γιὰ νὰ ξεχνᾶν τοὺς πόνους· χύνει
 μὲς στὸ κροντήρι ἓνα νερὸ καὶ δυὸ κρασί, καὶ πάντα
 γιομάτα ἄς πᾶν κι' ἄς ἔρχονται ὡς τὰ χεῖλια τὰ ποτήρια.
 Καὶ στὰ κεφάλια, ποὺ ἔπαθαν πολλὰ καὶ στὰ ἄσπρα στήθια
 κάποιος ἄς χύνη μυρωδιὰς κι' ἄς τὰ γλυκομυρώνη.

Σαπφούς**Τραγοῦδι τῆς ἀγάπης**

Μὲ τοὺς Θεοὺς μου φαίνεται πὼς μοιάζει αὐτὸς ὁ ἄνδρας,
 κείνος ποὺ τώρα καθιστὸς ἀντίκρυ σου γροικαίει
 τὰ ζαχαρένια λόγια σου τὸ πρόσχαρό σου γέλιο.
 Τρεμοχτυπάει μου ἡ καρδιὰ μέσα στὰ στήθια ἐμένα
 καὶ πιάνεται μου ἡ φωνὴ στὸ φέγγος τῶν ματιῶν σου
 κ' ἡ γλῶσσά μου· τὰ σωθικὰ ψιλή μου καίγει φλόγα,
 φεύγει ἀπ' τὰ μάτια μου τὸ φῶς, βουίζουνε ταυτιά μου
 κρύος ἰδρὸς μὲ περιχᾶ, τὸ σῶμά μου ὄλο τρέμει,
 χλωμότερη ἀπ' τὸ χόρτο ἐγὼ γίνομαι, παρὰ λίγο
 πεθαίνω. Κι' ὅμως ἔλα αὐτὰ νὰ τὰ τραβῶ γραφτό μου.

Δῆμος Βερενίκης.

Ὀρθρινό.

Ἀκόμα ἀνήμπορο τὸ φῶς δὲ φτάνει
 τῶν αὐγινῶν ὕπνων τῆ ῥοδισμένη
 πάχνη ἀπ' τὰ μάτια νὰ σκορπίση. Δένει
 τὰ πάντα ἀκόμα ἢ σιγαλιά. Τλουπᾶνι

τὸ κῦμα τῶν μαλλιῶν σου γύρω πιάνει
 καὶ στὸ ἔρημο τὸ τρίστρατο, σκυμμένη
 στὴ βρύση ἔμπρός, ἔσα λέν οἱ κρυμμένοι
 καῦμοι τῆς στὸ σταμνί σου, ποὺ ἔχει ὀγράνη

συμπονῶντας, κρυφακοῦς. Μὰ πιά λύπη
 τὸ γάργαρα νερὸ νὰ σοῦ θυμάη
 καὶ στέκεις θλιβερή ; Κ' ὅμως γυρνάει

φαῖδρὸ παντοῦ ξυπνῶντας καρδιοχτύπι,
 μὲ τὴν αὐγὴ καὶ τὸ ὄρθρινὸ τραγοῦδι
 τῶν πουλιῶν, τῆς χαρᾶς τὸ ἀγγελοῦδι.

Σούρουπο.

Τὸ βραδυὸν ἀπόφεγγον ἀπλώνει
 στὴ γῆ τὸ θεῖο δῶρο τῆς γαλήνης
 καὶ τὸ βουβὸ τῆς λήθης κῦμα πίνεις,
 ψυχὴ, ποὺ τὴ διψᾶς μ' ἔση δὲ σώνει

χαρὰ νὰ δείξη τὸ λουλοῦδι, ὡς ξεδιπλώνει
 τὰ πέταλά του στὴ θροσιά. Κ' ἀφίνεις
 τὰ μάτια στὸ κυνήγι τῆς εἰρήνης,
 στ' ἄβρα πέπλα τῆς νύχτας ποὺ ζυγώνει.

νὰ ἀργοπλανιοῦνται. Κύτα νὰ διαβάσης
 μέσ' στοὺς λαμπροὺς τῶν ἄστρον κύκλους πάλι
 πὼς αὔριο θὰ σὲ φωτίση μιὰ ἄλλη

χαρούμενη ζωὴ. Κύτα νὰ μάσης
 ἀπλόχερα τὰ ῥόδα τῶν ὀνείρων,
 κλήρα στερνὴ, μεγάλη, τῶν ἀμοίρων.

B. Ἐλεγῆς

Ἀπὸ τὰ «Παράταιρα τραγούδια»

I

Καὶ μὲ τὰ ζαφειρόβραδα, περνᾶω τὴν ὥρα
κάτω ἀπ' τὴ δράνα μὲ τὰ κλώνια
Πέρα.. πίσω ἀπ' τὸ ἀγιοκκλημα στρώνεται ὁ κάμπος
καὶ πέρα ἀπὸ τὸν κάμπο ἡ χώρα.

Καὶ εἶναι οἱ χαρὲς—παράταιρες χαρὲς—σὰ θάμπος
βουνά, δέντρα δασά, τρυγόνια,
σύννεφα διαβατάρικα καὶ ὄνειροφόρα
πουλιά γαλάζια, χελιδόνια.

Καὶ ὁ νοῦς μου μὲ τὰ χελιδόνια πάει
καὶ μιὰ ἀψηλώνει στὸν αἰθέρα,
καὶ μιὰ, πάνω ἀπ' τὰ χόρτα φτερουγάει.

Δροσιὰ κάτω ἀπ' τὰ φύλλα ἔχει ἀπομείνει
καὶ μυρωδιὰ βραδινῶ ἀγέρα
ποῦ ἀπλώνει γύρω δλόγυρα γαλήνη.

II

Ρόδα ἐντύθηκες, Θάλασσα, καὶ ἐπήρες
τις χάρες καὶ τὰ γέλοια ποῦ ξαμώνουν
πάνω στὰ στήθια σου οἱ φωτοπλημμύρες
τῶν βραδυνῶν κυμάτων ποῦ ἀπλοστρώνουν.

Καὶ ἤρθες γαλήνια καὶ ἀνοιξες τις θύρες
ποῦ τις βαρεῖς καρδιὲς διπλοκλειδώνουν.
Ἄλήθεια!... καὶ νᾶν τὸ ἔγραφαν οἱ Μοῖρες,
τὴν ὥρα τὴ στερνὴ σὰν θὰ τελειώνουν

ὅσοι ποδοκαημοὶ δὲν ἔχω ζήσει
νὰ μὲ ἔφερναν κοντὰ σου νὰ μὲ θάψουν
σὲ ἓνα παραθαλάσσιο ἐρημοκκλησι

καὶ νὰ ἐρθῆ ὁ ἥλιος στὸ βασίλειμά του
καὶ Σὺ μὲ τὰ νερά σου ὡς ἀχνοβάφης
νὰ μὲ πρωτοσύρετε στὸ μνημὰ μου ἀποκάτου.

Νίκος Ζαντογιάννης

Carpe...

Μὴν ἐπίσεις τ' ἄτι
σὰν θεριέψει ἐντὸς σου.
Πάρε τ' ἀπελάτη
τὰ φτερά κι' ἀπλώσου.

Τὰ θὰ φτιάσεις λίγα
στὴ ζωὴ ποῦ ρέβεις..
κι' ὦρα, μάγου ρήγα
κλήρα, καὶ τρανεύεις.

Κιότεψες; ἄλλοί σου!
σὰν τελειώσει ἡ μάχη
σκλάβρα τὴν ψυχὴ σου
τ' ἄχτι τῆς θενάχει.

Νεραϊδοχτήπημα.

Ἄράδα στὴν πλαγιὰ τὰ τουρκοχώρια
λουφάξαν πρὶν τὸ σούρουπο δροσίσει.
Καὶ πίσω ἀπ' τὰ καφάσα κι' ἀπ' τὰ στόρια,
τὸ κομπολόι μονάχο τοῦ ντερβίση
μύρεται. Κι' ἀπ' ἀνάρια βαροῦν κάτι
σὰν τέφια σὰν ταψὰ μὲς στὸ σκοτάδι,
ποῦ δὲν τ' ἀκούει παρὰ τοῦ νυχτοβάτη
ἐμένα, ἢ συντυχία πρὸς τὸ βράδυ.

Κ. Φριλίγγος

Beate amico

Στὸν Δ. Β.

Τῆς πικρῆς μας ζωῆς τὸν τροχὸ ὄλο δουλεύοντας,
στὸ χορὸ τὸν ἀπέθαντο ποῦ σὲ προσμένουνε
κάποιες ἄλλες σκιὲς ἀδερφοῦ τους στὴ δόξα τους
στὰ λειβάδια νὰ πᾶς, ἐκεινῶν, τὰ μακάρια,
ποῦ οἱ νεκροὶ λησμονᾶνε τὴ δίψα τους
καὶ σεβάμενος, φίλος μὲ φίλους ἐκεῖ,
τὰ γαλήνια πνεύματα, στὴν ἀνήλιαγη μέρα
σὺ νὰ μὴν ἀγροικᾶς τὰ ἐγκόσμια σπλάχνα.

Ν. Σ.

Ἀπὸ τοὺς «Σκλάβους»

Ἐγὼ εἶμαι γέννα τ' οὐρανοῦ στὰ ρόδα τῶν Ὀλύμπων
 Τὴν πρώτη ἀνάσασα δροσιὰ καὶ στῆς σκλαβιάς τὴν πίκρα
 Για νὰ τὰ φτάσω ἀνήμπορος τ' ἀθάνατα τὰ ὠραία
 Μιὰ ἐνθύμηση, ἕνας τύραγνος τὰ κάνει ἀφανισμό μου.

Πλάσμα σου γῆ εἶμαι ταπεινὸ καὶ λίγος κουρνιαχτός σου
 κι' οὔτε τ' ἀχνάρι τοῦ Θεοῦ δὲ μ' ἀγροικαίει ἐμένα
 τ' ἀμάζωχτο ὅμως ξάπλωμα τὰ βράδια μεσ' στοὺς κάμπους,
 τ' ἀτάζωχτο εἶμαι τῆς δροσιᾶς ξάπλωμα μεσ' στὸ δάσος.
 Κι' ὦρες ξανοίγω στὴ σιγὴ χίλιες φωνῆς μὲ κράζουν,
 μὲ χίλιες γλώσσες ἢ σιωπὴ μὲ κράζει στ' ὄνομά μου
 Κι' ὦρες στὰ ὄρη οἱ δράκοντες στοὺς μακρυνοὺς ἠχούς των
 τὰ παραμύθια τὰ παλιὰ τοῦ κόσμου νὰ διηγοῦνται.

Μὰ... σὰν ἀνοίξη

Μὰ... σὰν ἀνοίξη δρόμος τ' οὐρανοῦ
 βαθὺ στὸ μέτωπο τ' ἀδλάκι,
 νόημα κρυφὸ, νόημα βαρὺ
 τῆς ἀνελέτητης σκέψης τὸ σαράκι.

Μὲ τὰ χερᾶκια—ἀλλοιά σου—τὰ χρυσὰ
 βάνεσαι καὶ χτυπιέσαι...
 Γλυκειά μου, πῶς ἐχλώμιασες
 στὰ λόγια μ' πῶς χαλνιέσαι;

Κ' ἐσύ εἶσαι κύμα τοῦ γιαιλοῦ
 ποὺ οἱ μπάτηδες μὲ τὴς δροσιᾶς τ' ἀφρίζουν
 κ' εἶσαι τὰ γέλοια κ' οἱ εὐτυχισμοὶ
 ποὺ τὴς καλῆς καρδιᾶς γεμίζουν.

Δὲν εἶναι στὴς δροσάβολες πνοῆς
 ν' ἀεροσειένται τὰ μαλλιά σου,
 νὰ γάλλιαζε στῶν μᾶηδων τὴς δροσιᾶς
 καὶ στὰ γλυκά τους φῶτα ἢ ματιὰ σου;

Κ' ἥλιος γλυκὸς σὰν τὸ κρασί πυράνει σε
 Τὰ νεῖατά σου σ' ἐσένα αἰώνια
 κ' εἶσαι θεά, κ' εἶσαι γλυκειά,
 στὰ εὐτυχισμένα χρόνια.

Εἶμαστε ἀπὸ τὴν ἔρμη τὴ γενιὰ
 Θεοί, ποὺ ὁ θάνατος δὲ γνοιάζεται κι' ὁ χάρος
 Κ' εἶμαστε ἀπὸ τὴ θάλασσα μακριὰ
 τὸ μέγα τοῦρανοῦ στὸ μέτωπο βαστάμε βάρος.
 Ἀλεξᾶς

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

L. Andréief.

Ἦ Κουσσάκα (1)

Δὲν εἶταν κανενός· δὲν εἶχε ὄνομα καὶ κανεὶς δὲ θὰ μπο-
 ροῦσε νὰ πῆ ποῦ εἶχε περάσει. τὸ μεγάλο δυνατὸ χεῖμῶνα, οὔτε
 πῶς τρεφότανε. Σκύλοι πεινασμένοι ὅπως κι' αὐτός, μὰ ὑπερή-
 φανοὶ καὶ δυνατοί, γιατί εἶχε ὁ καθένας τὸν κύριό του, τὸν ἔ-
 διωχναν ἀπὸ τὴς ζεστῆς καλύβης. Ὅταν ἐπρόβαλλε στὸ δρόμο,
 εἴτε ἀπὸ τὴ μεγάλη του πείνα, εἴτε ἀπὸ τὴν αὐτόματη ἀνάγκη
 τῆς συντροφιάς, τὰ παιδιά τον ἐπετροβολοῦσαν καὶ δὲν ἔπαιναν
 νὰ τὸν σφυρίζουν καὶ νὰ τὸν βασανίζουν. Σαστισμένος αὐτός
 ἔφευγε ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ, σκοντάφτοντας ἀπάνω στοὺς φράχτες καὶ
 στοὺς διαβάτες κ' ἔφευγε πρὸς τὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, στὸ βάθος
 ἑνὸς μεγάλου κήπου σὲ κάποιον γνωστὸ του μέρος. Ἐκεῖ ἐγλύφε
 τὴς πληγῆς καὶ τὴς λαβωματιῆς του καὶ ζάρωνεν ὕστερα μονάχος,
 τρομαγμένος, γεμάτος μῖσος.

Μόνο μιὰ φορὰ τὸν χάιδεψε κάποιος. Εἶταν ἕνας μεθυσμένος
 χωρικός ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ ἕνα καπελιό. Ἀγαποῦσε ὅλο τὸν κό-
 σμο, ἀδελφονοῦτανε μὲ τὸν καθένα καὶ μουρμούριζε, κ' ἐγὼ δὲν
 ἔβρω τί, σὰν συντύχαινε βλαίμηδες. Ἔτσι λυπήθηκε καὶ τὸν ἄ-

(1) Κουσσάκα ρωσικῶς σημαίνει: δαγκανιάρης.

σχημο, τὸν βρώμικο σκύλο, πού ἔπρεσαν κατὰ τύχη ἀπάνω του τὰ θολὰ κι' ἀπλανῆ βλέμματά του.

— Μέντωρ! ἐφώναξε μὲ τὸ ὄνομα πού συνειθίζουν καὶ φωνάζουν κάθε σκύλο. Μέντωρ! ἔλα δῶ! μὴ φοβᾶσαι!

Ὁ σκύλος ἐπιθυμοῦσε πολὺ νὰ ὑπακούσῃ, κουνοῦσε τὴν οὐρά του, μὰ δὲν ἀποφάσιζε. Ὁ χωρικός ἐχτύπησε μὲ τὸ χέρι τὸ γόνατό του ἐπαναλαμβάνοντας μὲνα τόνο πειστικό:

— Ἔλα λοιπόν, ζωντόβολο! Ἔχεις τὸ λόγο μου, δὲ θὰ σὲ πειράξω! Ἐνῶ ὁ σκύλος ἐδίσταζε κουνώντας ὀλοένα κειὸ δυνατὰ τὴν οὐρά του καὶ τὸν ἐπλησίαζε μὲ μικρὰ βήματα, τὸ κέφι τοῦ μεθυσμένου ἀλλάξε. Θυμήθηκε ὅ,τι εἶχε πάθῃ ἀπὸ τοὺς «βλάμηδες» τὸν ἔπιασε ἕνας ἀγριὸς θυμὸς καὶ ὅταν ὁ Μέντωρ ἔπρεσε ἀνάσκελα μὲ τὰ πόδια στὸν ἀέρα, τοῦδωσε μιὰ κλωτσιὰ στὸ πλευρό.

— Νά, βρωμόσκυλο!

Ὁ σκύλος ἄρχισε νὰ γανγίξῃ πότερο ἀπὸ ἐκπληξῆ κι' ἀπὸ λύπη καρὰ ἀπὸ πόνο. Ὁ χωρικός γύρισε σπῖτι του τρικλίζοντας, ἔπειτα ἀφοῦ ἔδειρε τὴν γυναῖκά του, ἔκανε κομμάτια τὴν καινούργια μπέρτα πού τῆς εἶχε κἀνῆ τὴν περασμένην ἑβδομάδα.

Ἀπὸ τότε ὁ σκύλος δυσπιστοῦσε σ' ὄσους ζητοῦσαν νὰ τὸν χαϊδέψουν. Ἐβάζε τὴν οὐρά του μέσα στὰ σκέλια του κι' ἐφευγε νὰ σωθῆ. . . . Ἐνα χειμῶνα ἐκόνεψε κάτω ἀπὸ τὴν ταράτσα μιᾶς βίλλας ἔρημης, πού δὲν εἶχε οὔτε φύλακα καὶ τὴν φύλαγε ἀφιλοκερδῶς τῆ νύχτα ἔβγαине πότε—πότε ἀπάνω στὸ δρόμο καὶ γαύγιζε ὡσπου βράχιαζε. Ὑστερα, ἅμα πλάγιαζε, ἐξακολουθοῦσε νὰ γρυλλίξῃ μὲ μανία, μὰ ἔνοιωθε πὸς εἶταν ἱκανοποιημένος κι' ὑπερήφανος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του.

Οἱ χειμωνιάτικες νύχτες εἶταν φοβερὰ μακρὲς καὶ τα μαῦρα παράθυρα τῆς ἔρημης βίλλας κοιτοῦσαν σκυθρωπὰ τὸν ἀκίνητο καὶ παγωμένο κῆπο. Κάποτε κάποια γαλαζωπὴ λάμψη χτυποῦσε πάνω στὸ τζάμι· εἶταν ἡ ἀντανάκλασις κανενὸς διαττοντος ἢ κάποια δειλὴ ἀκτίνα τῆς ἡμισελήνου.

II.

Ἦρθεν ἡ ἀνοιξὴ καὶ γύρω στὸ σιωπηλὸ σπῖτι ἀντήχησαν τὰ τριξίματα τῶν τροχῶν, οἱ βαρεῖες περπατησιὲς καὶ οἱ χονδρὲς

φωνές ἐκεινῶν πού κουβαλοῦν τὰ μπαούλα. Ἐπειτα ἔφθασαν ἀπὸ τὴν πόλη καὶ οἱ νοικοκύρηδες: ὀλόκληρος ἕνας χαρούμενος ὄμιλος ἀπὸ μεγάλους, νέους καὶ παιδιά, μεθυσμένοι ἀπὸ τὸ χλιαρὸ καὶ φωτεινὸν ἀέρα. Φωνές, τραγούδια, διαπεραστικὰ γέλοια γυναικεῖα ἀντηχοῦσαν παντοῦ.

Τὸ πρόσωπο πού πρωτογνώρισεν ὁ σκύλος εἶταν μιὰ χαριτωμένη μικρούλα, πού ἔτρεχε μέσα στὸν κῆπο μ' ἕνα σταχτὶ ὄμορφο φορεματάκι. Ἀνυπομονοῦσε ν' ἀγκαλιάσῃ τὸ κάθε τι πού ἔβλεπε γύρω τῆς. Εἶδεν ἐκστατικῆ τὸν καθαρὸν οὐρανὸ, τὰ κόκκινα κλαδιὰ τῶν κεραισιῶν κι' ἔπειτα ξαπλώθηκε στὸ χορτάρι μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο πρὸς τὸ ζωηρὸν ἥλιο. Σάφνου σηκώθηκεν ἀπὸ τομα ἔσφιξε τὸ κορμάκι τῆς μὲ τὰ μπράτσα τῆς, φίλησε τὸν ἀνοιξιμάτικον ἀέρα μὲ τὰ δροσερὰ τῆς χεῖλη κι' ἐφώναξε μὲ ὕφος βαθείας πεποίθησης:

— Ἀχ! τι μαγεία!

Ὑστερα ἄρχισε νὰ γυρίξῃ καὶ νὰ κἀνῆ τὴ σβούρα. Τὴν ἴδια στιγμή, ὁ σκύλος, πού εἶχε πλησιάσῃ ἀθόρυβα, τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τὸν ποδόγυρο τῆς φουσκωμένης ποδίτσας τῆς, τῆς ἔξεσκισεν ἕνα κομμάτι καὶ χάθηκεν, ὅπως ἦρθε, πίσω ἀπ' τὴς πυκνὲς βατομουριὲς καὶ φραγκοσταφυλιές.

— Ἄ, τὸ καληόσκυλο! ἐφώναξεν ἡ μικρούλα φεύγοντας.

Καὶ πολλὴ ὥρα ἀκουότανε ἡ τρομαγμένη φωνὴ τῆς: «Μαμά! παιδιά! Μὴν πάτε στὸν κῆπο. . . . Εἶναι ἕνας σκύλος! Ἐνας ἀγριόσκυλος!»

Τῆ νύχτα ὁ σκύλος ξανάρθε κρυφὰ στὴν ἀποκοιμισμένη βίλλα κι' ἔπρεσε στὴ συνειθισμένη θέσῃ του, κάτω ἀπὸ τὴν ταράτσα. Ἀναδίνονταν ἀνθρώπινες μυρωδιές κι' ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ παράθυρα ἔφθασαν ἀσθενικοὶ θόρυβοι ἀναπνοῆς. Οἱ μουσαφίρηδες νοικοκυραῖοι κοιμόντανε· εἶταν ἀπροστάτευτοι, ἀλλ' ὁ σκύλος τοὺς ἐφύλαγε ζηλότυπα: λαγοκοιμότανε καὶ στὸν παραμικρότερο ψιθύρο, ἐμάκραινε τὴ μούρη του μὲ τὰ δυὸ ἀκίνητα καὶ φωσφορίζοντα μάτια του. Καὶ τὴν ἀνοιξάτικῃ ἐκείνῃ νύχτα ἀκουόντανε πολλοὶ ἀνήσυχοι θόρυβοι καὶ τριξίματα: μέσα στὸ χόρτο ἐσύριζε κάτι μικρὸ κι' ἀόρατο πού ἐρχότανε ἕως τὴ γυαλιστερὴ μύτη τοῦ σκύλου· ἕνα ξερόκλαδο ἔσπαιε ἀπὸ τὸ βῆρος κάποιου ἀποκοιτασμένου πουλιοῦ, κάποιον κάρρο ἀνατιναζότανε κι' ἀμάξια βαροφορτωμένα τρίζανε ἀπάνω στὸν ἀμαξόδρομο. Καὶ στὸν ἀκίνητον ἀέρα ἐχύνονταν τὰ νέα ἀρώματα τῆς ρετσίνας πού

σοῦ ἐρχότανε νὰ φύγῃς μακριὰ πρὸς τὸ πορφυρωμένο βᾶθος.

Οἱ χωρικοὶ αὐτοὶ εἶταν πολὺ καλοὶ ἄνθρωποι, καὶ τοὺς ἔκαμε καλύτερους ἡ ζωὴ πού ζοῦσαν μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη, ἀναπνέοντας ἀέρα καθαρὸ καὶ βλέποντας γύρω τους ὅλο πράσινα πράγματα, γαλάζια κι' ἀθῶα. Οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου τοὺς διαπερνοῦσαν μὲ τὴ θερμότητά τους καὶ τοὺς ἔκαμαν εὐθυμούς καὶ πρόσχαρους. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, θέλησαν νὰ διώξουν τὸ σκύλο πού τοὺς ἀνησυχοῦσε κι' ἀκόμα νὰ τὸν σκοτώσουν μὲ καμιὰ ρεβολβερία ἂν δὲν ἔφευγε· ὕστερα ὅμως συνείθισαν τὰ νυχτερινὰ του γαυγίσματα καὶ, κάποτε, τὸ πρῶτ' κανένας τους ῥωτοῦσε :

— Μὰ πού εἶναι ὁ Κουσσάκα;

Τὸνομα αὐτὸ τοῦμεινε. Τὴν ἡμέρα βλέπανε μέσα στοὺς βᾶτους ἓνα σκοῦρο σῶμα νὰ χάνεται μὲ τὸ πρῶτο κίνημα τοῦ χεριοῦ πού τοῦ πετοῦσε ἓνα κομμάτι ψωμί, σὰν πού πετᾷ κανεὶς μιὰ πέτρα. Σὲ λίγες μέρες ὅλοι πειὰ εἶχαν συνείδηση τὸν Κουσσάκα· τὸν θεωροῦσαν σὰν σκύλο τοῦ σπιτιοῦ καὶ διασκεδάζανε μὲ τὴν ἀγριάδα καὶ τὸν παρόλογο φόβο του. Κάθε μέρα ὁ Κουσσάκα λιγότενε κατὰ ἓνα βῆμα τὸ διάστημα πού τὸν ἐχώριζε ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς βίλλας· ἐξέταζε τὰ πρόσωπά τους καὶ ἄρχισε νὰ συνειθίζῃ τὰ φυσικά τους: μισὴ ὥρα πρὶν νὰ φᾶνε τὸν ἔβλεπε κανεὶς μέσα στοὺς βᾶτους νὰ μισοκλείνῃ τὰ μάτια μὲ οἰκειότητα. Καὶ ἡ Λέλια εἶταν ἐκεῖνη, ἡ μικρὴ μαθήτρα, πού ξεχνώντας τὴν πρώτη συνάντησή, τὸν ἔφερε μιὰ καὶ καλὴ ἀνάμεσα στοὺς εὐτυχισμένους αὐτοὺς ἀνθρώπους ν' ἀναπαύεται καὶ νὰ διασκεδάζῃ.

— Ἐλα δῶ, Κουσσάκα, τοῦ φώναζε, ἔλα, σκυλάκο μου, ἔλα λοιπόν. Θέλεις ζάχαρη;... Θὰ σοῦ δώσω ζάχαρη, θέλεις; Ἐλα λοιπόν, σοῦ λέω!

Μὰ ὁ Κουσσάκα δὲν ἐρχότανε: φοβόταν. Καὶ μὲ τὸ χαριτωμένο ὕφος πού πέρνει κανεὶς σὰν ἔχη γλυκεῖα φωνούλα κι' ὁμορφο μουτράκι, ἡ Λέλια προχώρησε σιγὰ κοντὰ στὸ σκύλο, χτυπώντας τὰ χεράκια της, κι' ἀπὸ φόβο μήπως τὴ δαγκάσῃ.

— Σ' ἀγαπῶ, Κουσσάκα, σ' ἀγαπῶ πολὺ. Ἐχεις μιὰ χαριτωμένη μυτούλα καὶ ματάκια τόσο ἐκφραστικά. Δὲ μὲ πιστεύεις, Κουσσάκα;

Τὰ ματόκλαδα τῆς Λέλιας ἀνάδεψαν· εἶχε κι' αὐτὴ μιὰ ὁμορφὴ μυτίτσα καὶ ματάκια τόσο ἐκφραστικά πού ὁ ἥλιος εἶχε

μεγάλο δίκιο νὰ τῆς χαϊδεύῃ τὰ ζωηρὰ καὶ ρόδινα μάγουλά της καὶ τὸ δλόφρεσκο προσωπάκι της μὲ τὴν ἀθῶα ὁμορφία.

Τότε, γιὰ δευτέρη φορὰ στὴ ζωὴ του, ὁ σκύλος ἔπεσε ἀνάσκειλα κι' ἐκλείσε τὰ μάτια, μὴ ξέροντας ἂν θὰ τὸν κτυπήσουν ἢ ἂν θὰ τὸν χαϊδεύσουν. Ἀλλὰ τὸν χαϊδεύειν. Ἐνα χεράκι ζεστὸ ἐχαΐδεψε δισταχτικά τὸ ὀρθωμένο κεφάλι καί, ὡσὰν νὰ εἶτανε μοιραία ἰδιοκτησία του, ἐγλύστρισε ἐλεύθερο καὶ θαρραλέο ἐπάνω σ' ὅλο τὸ βελουδένιο σῶμα, πού τὸ γαργαλοῦσε τρίβοντάς το.

— Μαμά! παιδιὰ! Δῆτε: Χαϊδεύω τὸν Κουσσάκα, ἐφώναξεν ἡ Λέλια.

Ὅταν ἔτρεξαν τὰ παιδιὰ φωνάζοντας, ξαναμένα, ζωηρὰ κι' εὐκίνητα, σὰν σταγόνες ὑδραργύρου, ὁ Κουσσάκα ἔμεινε παγωμένος ἀπὸ φόβο· περίμενε ἐνυπεράσπιστος· ἤξερε πὼς ἂν τὸν κακοποιούσανε, εἶταν ἀδύνατο νὰ χώσῃ τὰ μυτερά δόντια του σ' ἐκεῖνον πού θὰ τοῦ ριχνότανε: τοῦ εἶχαν καταπραΰνῃ τὸν ἀδυσώπητο θυμὸ του. Κι' ὅταν τὸ καθένα ἄρχισε νὰ τὸν χαϊδεύῃ ἀνατριχιάζε ἀκόμα περισσότερο σὲ κάθε ἀγγιγμα τῶν φιλικῶν χερῶν, ὑποφέροντας τὴν ἀσυνήθιστὴ αὐτὴ χειρονομία σὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ τὸν χτυπήσουν.

III

Ὁ Κουσσάκα ἀναγάλιαζε μ' ὅλη του τὴ σκυλίσια καρδιά. Εἶχε πειὰ ὄνομα. Κι' ἄκουε ὅταν τὸν φωνάζανε μ' αὐτὸ τρέχοντας μὲ τὰ τέσσαρα ἀπὸ τὸ βᾶθος τοῦ κήπου· εἶχε τώρα ἀπεντικά καὶ μπορούσε νὰ τοὺς φανῇ χρήσιμος. Μήπως δὲν εἶναι ἀρκετὸ αὐτὸ γιὰ τὴν εὐτυχία ἐνὸς σκύλου;

Τόσων χρόνων ἀλάνιαρικὴ ζωὴ καὶ πεινασμένη τὸν ἔκαμε λιτὸ κι' ἔτρωγε πολὺ λίγο· τοῦλάχιστον μεταμορφώθηκε ὅλος διόλου: οἱ μακριές του τρίχες πού ἔπεφταν πρῶτα σὲ τούφες κοκκινωπές καὶ ξεθωριασμένες, πάντα λασπωμένες κάτω ἀπ' τὴν κοιλιὰ, σκουρίνανε, καθαριστήκανε καὶ γυαλίσανε σὰν τὸ σατέν. Ὅταν γιὰ νὰ διασκεδάσῃ, ἔτρεχε στὴν πορτάρα κι' ἔστρεπε πάνω στὸ κατῶφλι τῆς παρατηρῶντας τὸ δρόμο ἀπὸ τὴ μιὰ ἕως τὴν ἄλλη ἄκρη, κανεὶς δὲν σκεπτότανε νὰ τὸν πειράξῃ ἢ νὰ τὸν πετροβολήσῃ.

Μὰ τὴν ὑπερηφάνειά του γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία του αὐτὴ τὴν ἐνοιῶθε μονάχα σὰν ἔμεινε μόνος. Στὸ βᾶθος τῆς καρδιάς του ὁ

φόβος δὲν εἶχεν ἀκόμα ἐξαμισθῆ καὶ κάθε πού ἔβλεπε κανένα νὰ τὸν πλησιάζῃ, τρώμαζε καὶ νόμιζε πὼς θὰ τὸν χτυπήσουν. Γιὰ πολὺν καιρὸν ἀκόμα, τὸ κάθε χᾶδι εἶταν γι' αὐτὸν καὶ μιὰ ἐκπληξή. "Ἄλλοι σκύλοι ξέρουν καὶ σηκώνονται στὰ πσινά τους πόδια, τρίβονται πάνω στοὺς ἀνθρώπους, καὶ χαμογελοῦν ἀκόμα· ὁ Κουσσάκα δὲν ἤξευρε τίποτ' ἀπ' αὐτά.

Τὸ μόνο πράγμα πού μποροῦσε νὰ κάνῃ, εἶταν νὰ πέφτῃ ἀνάσκελα, καὶ μὲ τὰ μάτια κλειστά, νὰ σιγογαυγίζῃ. "Ἄλλ' αὐτὸ εἶταν πολὺ λίγο γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴ χαρὰ του, τὴν εὐγνωμοσύνη του καὶ τὴν ἀγάπῃ του. Καὶ ἀπὸ κάποια ἐξαφνικὴ ἔμπνευση ὁ Κουσσάκα ἄρχισε νὰ μιμῆται ὅ,τι εἶχε δῆ νὰ κάνουν μιὰ φορὰ οἱ σύντροφοί του, ἀλλὰ τὸ εἶχε ξεχάσῃ πρὸ πολλοῦ. "Ἐκαμε γελοῖες τοῦμπες, πηδοῦσεν ἀδέξια κ' ἐστριφογύριζε· καὶ τὸ σῶμα του φυσικὰ τόσο εὐστροφο, εὐλύγιστο, καταντοῦσε βαρὺ, γελοῖο καὶ ἀξιοθρήνητο.

— Μαμά! Παιδιά! Κοιτᾶτε τὸν Κουσσάκα πού παίζει, ἐφώναζεν ἡ Λέλια, κ' ἐπρόσθεσε ξεκαρδισμένη στὰ γέλια:

— "Ἀκόμα, Κουσσάκα, ἀκόμα!" Ἔτσι μπράβο.

"Ὅλοι τρέξανε τότε καὶ γελοῦσαν βλέποντας τὸν Κουσσάκα πού ἐστριφογύριζε καὶ πηδοῦσε, μὰ κανεὶς δὲν ἐπρόσεξε τὴν παράξενη προσεσχὴ τὴ ζωγραφισμένη μέσα στὰ μάτια του. Κι' ὅπως ἄλλοτε φωνάζαν τὸ σκύλο καὶ τὸν ἐπειράζαν γιὰ νὰ δοῦν τὸν παράλογο φόβο του, ἔτσι καὶ τώρα τὸν χαϊδεύανε ἕως ὅτου προκαλέσουν τίς ἐξάψεις αὐτῆς τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς τρομερὰ γελοίας. Δὲν περνοῦσε ὦρα χωρὶς ἓν' ἀπὸ τὰ παιδιά νὰ φωνάζῃ:

— Κουσσάκα, χαριτωμένε Κουσσάκα, παίξε λιγάκι!

Καὶ ὁ Κουσσάκα στριφογύριζε καὶ πηδοῦσε μέσα σ' ἄβυστα γέλοια. Ἐξυμνοῦσαν τὰ ταλέντα του σὰν εἶταν παρὸν καὶ σὰν ἔλειπε καὶ λυποῦντανε μονάχα πού δὲν ἤθελε νὰ κάνῃ τοὺς γύρους μπροστὰ στοὺς ἐπισκέπτας: ἀλλ' ἔφευγε τότε στὸν κῆπο καὶ κρυβότανε κάτω ἀπὸ τὴν ταρατσα.

Λίγο λίγο ὁ Κουσσάκα συνείθισε νὰ μὴν ἀνησυχῆ πειὰ γιὰ τὴν τροφή του· σὲ ὀρισμένη ὥρα ἡ μαγείρισσα τοῦ ἔδινε τᾶποφάγια καὶ κόκκαλα: ἔπεφτε καὶ κοιμότανε στὴν ἀγαπημένη του θέση, καὶ εἰς τὸ ἔξῃς τὰ γύρευε τὰ χᾶδια. Ἐχόντρινε, ἀφινε σπᾶνα τὴ βίλλα, κ' ὅταν τὰ παιδιά τὸν φώναζαν νὰ πᾶν σὸ δάσος· κουνούσε τὴν οὐρά του καὶ χανότανε χωρὶς νὰ τὸν δῆ κανεὶς. Τῆ

νύχτα ὅμως τὰ προστατευτικά του γαυγίσματα ἀντιχοῦσαν πάντοτε.

IV.

Οἱ χροῦσες φλόγες τοῦ φθινοπώρου ἀναφαν, καὶ μπόρες ἐπνιγαν τὸν οὐρανό. Οἱ βίλλες ἀδειασαν ἀμέσως κ' ἔγιναν σιωπηλές, ὅμοιες μὲ φωτιῆς σβησμένες ἀπὸ τὸν ἀνεμο καὶ τὴ βροχῆ.

— Τί θὰ κάνουμε τὸν Κουσσάκα; ρώτησε σκεπτικὴ ἡ Λέλια μὲ τὰ χέρια γύρω στὰ γόνατα, καθόταν κοντὰ στὸ παράθυρο κοιτάζοντας μὲ θλίψῃ τίς σταγόνες τῆς βροχῆς πού καταρακλουσαν πάνω στὰ τζάμια.

— Τί κᾶθισμα εἶν' αὐτό, Λέλια! Εἶδες ποτέ σου κανένα νὰ κάθεται ἔτσι; εἶπεν ἡ μητέρα της· ἔπειτα ἐπρόσθεσε: "Ὅσο γιὰ τὸν Κουσσάκα, πρέπει νὰ τὸν ἀφίσουμ' ἐδῶ· τόσο τὸ χειρότερο γι' αὐτὸν.

— Εἶναι κρῖμα! ξανάπε ἡ Λέλια σιγανά.

— Τί νὰ κάνουμε; Δὲν ἔχουμε αὐλὴ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν κρατήσουμε μέσα στὸ σπίτι. Τὸ καταλαβαίνεις πολὺ καλά·

— Τί κρῖμα! ἐπανελάβε ἡ Λέλια, ἔτοιμη νὰ κλάψῃ· φτερούγισαν πάλι τὰ μαῦρα ματόκλαδά της, σὰν φτερούγες χελιδονιοῦ· ἡ μυτίτσα της ἀνάδευσε παραπονιάρικα, σὰν ἡ μητέρα της ἐπανελάβε:

— Οἱ Ντογκάγεφ ἀπὸ καιρὸ μοῦ εἶπαν νὰ μοῦ χαρίσουν ἓνα σκυλάκι. Λένε πὼς εἶναι ἀπὸ πολὺ καλὴ ράτσα· θάναί μεγαλούτσικο τώρα. . . . μ' ἀκοῦς; Ἐνῶ τοῦτος ἐδῶ εἶναι ἓνας κοπρόσκυλος.

— Εἶναι κρῖμα! εἶπε ἀκόμα μιὰ φορὰ ἡ Λέλια, μὰ δὲν ἔκλαψε.

Ξαναφάνηκαν πάλι τ' ἀγνωστα πρόσωπα καὶ τὰ κάρρα ἐστέναζαν καὶ οἱ σανίδες τοῦ πατώματος ἔτριξαν κάτω ἀπ' τὰ βαρεῖα πατήματά των· κανένας ὅμως δὲν γελοῦσε κ' οἱ φωνῆς εἶταν λιγώτερο ζωηρές.

Τρομαγμένος ἀπὸ τὰ ξένα πρόσωπα, προαισθανόμενος κάποια ἀόριστη λύπη, ὁ Κουσσάκα ἔφυγε σὸ βάθος τοῦ κῆπου: ἀπ' ἐκεῖ, ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς γυμνοὺς βᾶτους, κοιτοῦσε ἐπίμονα ἀπὸ τὴν ταρατσα τὴ γωνία ὅπου πηγαινοερχότανε ἀνθρώποι μὲ κόκκινες μπλοῦζες.

— Αὐτοῦ εἶσαι, φτωχέ μου Κουσσάκα, εἶπεν ἡ Δέλια σὰν γύρισε. Ἦταν μὲ ρομπίτσα ταξειδιοῦ καὶ φοροῦσεν ἀπὸ πάνω τὴν ποδίτσα τῆ σταχτιά ἐκείνη πού εἶχε ξεσχίση ὁ Κουσσάκα. Ἔλα μαζί μου!

Ὁ σκύλος τὴν ἀκολούθησε ἀπάνω στοῦ δρόμο. Ἡ βροχὴ ἔπευτε κατὰ διαλείμματα καὶ ὄλο τὸ διάστημα μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς εἶταν γεμάτο ἀπὸ κυματιστὰ σύννεφα πού ἔτρεχαν γρηγορα. Φαινόντανε βαρειά κι' ὁ ἥλιος ἔστενοχωρούταν κάτω ἀπὸ τὸ πυκνὸ αὐτὸ τεῖχος.

Ἀπὸ τὸ δεξιὸ μέρος τοῦ δρόμου ἀπλωνόντανε μαυρισμένες καλύβες, ἐνῶ ὁ ὀρίζοντας μονάχα, ὁ στενὸς καὶ ὀρεινὸς ὀρίζοντας, ἐγέμιζε νησάκια καμωμένα ἀπὸ θάμνους καὶ βάτους. Πολὺ κοντὰ στὴν εἴσοδο τῆς πόλεως, εἶταν ἓνα καπελιό, μὲ σκεπὴ ἀπὸ τοίγγο κοκκινοβαμένο· μπροστὰ στὴν πόρτα μερικοὶ διασκεδάζανε πειράζοντας τὸν βλάκα τοῦ χωριοῦ, τὸ Ζλιούσα.

— Δῶσέ μου ἓνα καπίκι! ἔλεγε μὲ τὴ μύτη.

Φωνῆς ἐρεθιστικῆς καὶ κοροϊδευτικῆς τοῦ ἀπαντοῦσαν μαζεμένες:

— Θέλεις νὰ σχίσης ξύλα;

— Ὁ Ζλιούσα ἐτραύλιζε ταπεινῆς βρυσιῆς κ' αἰσχρολόγου, πού προκαλοῦσαν ἓνα βιασμένο γέλιο.

Μιὰ ἀκτίνα τοῦ ἡλίου ἐφώτισε, κίτρινη κι' ἀνεμικὴ ὡσὰν ὁ ἥλιος νᾶταν ἄρρωστος φθισικός. Πέρα τὸ φθινοπωρινὸ καὶ ὀμιχλώδες βᾶθος γινότανε ὀλοένα πλατύτερο καὶ θλιβερότερο.

— Στενοχωροῦμαι, Κουσσάκα, μουρομούρισεν ἡ Δέλια καὶ μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα, ξαναγύρισε στὴ βίλλα. Καὶ μονάχα στοῦ σταθμοῦ θυμήθηκε πὼς δὲν ἀπεχειρέτησε τὸ σκύλο.

V

Πολλὴν ὥρα ὁ Κουσσάκα ἔτρεχε μ' ὄλη τὴ δύναμη μυρίζοντας τὰ ἴχνη ἐκείνων πού ἔφευγαν πῆγε ὡς τὸ σταθμό, ἔπειτα γύρισε, λασπωμένος καὶ βρεμένος, στὴν ἔρημη βίλλα. Ἐκεῖ ἔκανε ἓνα νέο δυνατὸ στριφογύρισμα, πού κανεὶς δὲν εἶδε: γιὰ πρώτη φορὰ ἀνέβηκεν ἀπάνω στὴν ταράτσα, ἀνασηκώθηκε στὰ πσινά του πόδια καὶ κοίταξε ἀπὸ τὴν τζαμμένα πόρτα γρουτζανίζοντας τὴν μὲ τὰ νύχια του. Μὰ οἱ κάμαρες εἶταν ἄδειες καὶ δὲν τοῦ ἀπήντησε κανεὶς.

Ἄρχισε νὰ ψιχαλίξη κι' ἀπ' ὄλα τὰ μέρη ἔπεσαν τὰ σκοτάδια τῶν μεγάλων φθινοπωρινῶν νυχτῶν. Ἀθόρυβα καὶ βιαστικὰ ἐγέμισαν τὸ ἄδειο σπίτι. Ἐβγαίναν καὶ συρνόντανε ἀπάνω στοὺς θάμνους, γλιστροῦσαν μαζί μὲ τὴν βροχὴ ψηλὰ ἀπὸ τὸν πένθιμον οὐρανό. Ἀπάνω στὴν ταράτσα, πού τῆς εἶχαν βγάλῃ τὴ σκεπὴ, πράγμα πού τὴν ἔκανε νὰ φαίνεται μεγαλύτερη καὶ παρᾶξενα ἄδεια, τὸ φῶς ἐπάλεψε πολὺ ἀκόμα μὲ τὸ σκότος, φωτίζοντας θλιβερὰ τὰ ἴχνη τῶν λασπωμένων πατημασιῶν, μὰ σὲ λίγο ὑπεχώρησε κι' αὐτό.

Ἐνύχτωνε.

Καὶ ὅταν πειὰ δὲν τοῦ ἔμεινε καμιὰ ἀμφιβολία, ὁ σκύλος ἄρχισε νὰ οὐρλιάζη βίαια καὶ θρηνητικά. Σὲ μιὰ ἡχηρὴ καὶ διαπεραστικὴ νότα, σὰν τὴν ἀπελπισία, ἡ κραυγὴ του ἀνακατεύθηκε μὲ τὸ μονότονο θόρυβο τῆς βροχῆς, ξέσχισε τὸν ἀέρα κ' ἐσβήσθη πέρα πάνω στοὺς μακρυνοὺς καὶ γυμνωμένους ἀγρούς.

Ὁ σκύλος οὐρλιάζεν ἐπίμονα, σὲ ὀρισμένα διαστήματα, μὲ μιὰ ἥσυχη ἀπελπισία. Κι' ὅσοι ἄκουαν τὸ οὐρλιασμα αὐτὸ νόμισαν πὼς εἶταν ἡ ἴδια νύχτα, ἡ μαύρη νύχτα πού ἐθρηνοῦσε κ' ἐρουάζετο πρὸς τὸ φῶς, πρὸς μιὰ ζεστὴ γωνιά, πρὸς μιὰ ἀγαπημένη γυναικεῖα καρδιά.

Ὁ σκύλος οὐρλιάζε.

Μετ. Δῶρος Στέλλας.

Shelley

Τὸ τραγοῦδι ἐνὸς Πνεύματος.

Μέσ' στοῦ βουβὸ κέντρο τῆς γῆς, ἡ κατοικία μου εἶναι, πού ἔζησα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν γιὰ πάντα σφηνωμένο. Γύρω στὸν ὕπνο μου ὕφανα τίς θαυμαστὲς εἰκόνας τῆς σκοτεινῆς αὐτῆς μεριάς, πού κόσμο λέν οἱ ἀνθρώποι. Βάθη στοιχείων ἀγνωστων ἀτέλειωτα ἔχω ὑφάνῃ μέσα σὲ μιὰν ἀπέραστη χωμένα προσωπίδα. Σεντόνια ἀμέτρητης φωτιᾶς, καὶ φλέβες ἔχω βάλῃ μάλαμα, σίδερο σκληρό, καὶ πέτρα· καὶ σὰν πέπλα, πού μέσα του περιπατῶ ἀνάμεσα στὰ οὐράνια, ἔγραφα θάλασσες, βουνὰ, καὶ κύματα, καὶ νέφη, κι' ἀπὲ, τὸ ΦΩΣ πού ἡ λάμψη του χύνεται κι' ἀνατέλλει μέσα στοῦ μαῦρον ἄπλωμα τοῦ ἀστερωμένου αἰθέρα.

Μετ. Α. Σταύρου.

Τὰ ρόδα.

Χαμόγελα σκορποῦν στήν πλάση πᾶσα
τὰ ρόδα, τὰ γλυκὰ οὐράνια δῶρα.
Στολίδι ζηλευτὸ σὲ κάθε χώρα
ἀπ' τῶν θεῶν, λές, πέφτουν τὴν ἀνάσα.

Ἄπλόχερα ὡς τὰ πέρνει θὰ τὰ ράνη
ἢ Ἄφροδίτη. Οἱ Μοῦσες τὰ μαλλιά των
ζώνουν μ' αὐτὰ καὶ στ' ἄσπρα μέτωπά των
Οἱ χάρες τὰ φοροῦν πλεχτὸ στεφάνι.

Ἄς ἔχουμε τ' ἀγκάδια δλόγυρά τους.
Κ' ἔτσι ποθεὶ καθέννας νὰ τὰ μάση,
τὲς ἡδονὲς σ' αὐτὸ πιστὰ ἔχουν μοιάση
ἴσοι σταχολογοῦνε τα, χαρά τους!

Στὸ κάθε τι ποὺ πνέει χάρη ἀπλώνουν.
Τ' ἀγνὰ στολίζουν στήθια σου, ὦ παρθένα,
τὴ λύρα, ποιητὴ, σοῦ στέφουν σένα,
γιὰ σὲ ποὺ πίνεις τὸ κρασί μυρώνουν.

Ρόδα παντοῦ! Τὰ γυμνωμένα χέρια
δές, τῶν νυμφῶν μ' ἄβρὸ πῶς βάφουν χρῶμα
καὶ τῆς αὐγῆς τὰ δάχτυλα, κ' ἀκόμα
τὴν Ἄφροδίτη στέφουν σὰν ἀστέρια.

Ὅταν ἡ νιότη πιά τοῦ ρόδου σβύνει
γοργά, σὰν μιὰν αὐγὴ, καὶ μέσ' στὰ μαῦρα
τὰ γηρατιὰ τῶν μύρων του ἡ ἀνάβρα
τὴ μετρημένη ζήση του μακραίνει.

Τὴ μέρα, ποὺ ἡ Κυθήρεια ἐγεννήθη
ἀπ' τοὺς ἀφρούς, τότε στὴ νέα, ὦραία
θεὰ τὰ ρόδα ἐχάρισεν ἡ Ρέα.
Τὸ ἀρχαῖο μᾶς τὸ λέει παραμῦθι.

Ἡ ἀγάπη τῶν θεῶν τὰ ρόδα θρέφει
μὲ τὸ ποτό του ὁ Βάκχος τὰ ποτίζει
κι' αὐτὸ τὸ νέκταρ ἔτσι τὰ ροδίζει
καὶ μ' εὐωδιῶν τὰ τριγυρνάει νέφη.

Μετ. Β. Ἐλεγάς

Ἄπὸ τὰ «Τραγοῦδια τῆς Εὔδας».

V

Μέσ' στὸ σιωπηλὸ τῆς κήπο τὸ ροδοφραγμένο
Προβαίνει ἀργὰ συλλογισμένη
μὲ κουρασμένο μέτωπο σκυμμένο.

Προβαίνει τόσο ἀργά, σὰ νὰ κοιμάται.
Μὰ ὄχι ἀγρυπνη εἶναι ἀφοῦ βλέπει.
Τὰ σκοτεινὰ τὰ μάτια τῆς κυτᾶνε
τοὺς ἥλιους, ὅπου τὰ λευκὰ τῆς πόδια
στὴν ἀκρῆ ἑνὸς ἥσκιου σταματᾶνε.

Ποῖος ἔρχεται;... μονολογᾶει, περιμένει.
Μὰ ἀργὸς ὁ ἥσκιος πλησιάζει,
σβήνει τὰ λούλουδα, τὰ λευκὰ πόδια σβήνει,
ψηλώνει, ἀπλώνει κι' ἔλα τὰ σκεπάζει.

«Βράδυνασε κιόλας;» Ἄφουκράται.
ἌΟχι, δὲν ἀπλωσε τὸ σκότος.
Κανένα γλύστρημα στὸν οὐρανὸ φτερούγας,
Πάνω στὴ γῆ κανέννας κρότος...

Κι' ὡς τόσο φαίνεται... Κάποιος φωνάζει
καὶ χέρια ἀνοίγονται τὸ σάλεμα τοῦ αἰθέρα.

Μὰ ἐκεῖνη μοναχὴ τῆς σιγομουρμουρίζει:
«Εἶναι σὰν θεῖος ποὺ ἔρχεται ἔτσι αὐτὸς
«σὰν τάρωμα μέσ' στὴν πνοὴ κρυμμένο
«σὰν τάνθος ὅπου κρύβεται ὁ καρπός.»

Χαμογελώντας νείρεται ἀκόμα:
«Σὰν μιὰ γλυκεῖα καὶ βαθεῖα νύχτα»...

Φωνή, κ' ὕστερα κάποιο στόμα πλησιάζει.

«Σὰν τὸν ἔρωτα καὶ τὴν εὐτυχία»....

Λιγᾶει τὸ κεφάλι τῆς κατ' ἀπ' τὸ στόμα
καὶ τὰ μαλλιά τὰ μακριὰ τῆς
ἀγγίζουνε στὴν ἀνδισμένη γῆ.

Μετ. Θ. Ἐξαρχος.

Λόγια.

..... λόγια
 πού φέλλισα, παιδάκι, μ' άπαλά σκιρτήματα, —πρωτόλογα πού
 λαχταρώντας παραμόνευε, ως άνθίζανε—στό εϋωδιασμένο στό-
 μα, ή γλυκειά μητέρα—άθώα γνέματα τής βρεφικής ψυχής—
 στ' άόριστο τὸ φῶς, πρόσχαρα κ' έξυπνα—βαβίσματα στό παχουλὸ
 τὸ χεῖλι πού αναβρῦζατε—ὦ θρήνοι δροσεροί, πιπίσματ' άγια
 πού στάζατε—άπό αὐγινές φωλιές.....ὦ λόγια, λόγια, λόγια!...

Λόγια, άνήσυχα έρωτήματα, στῆς νιότης τὸ κατάφλι!—
 Σ' ὄλους τοὺς δρόμους τῆς ζωῆς είναι μιὰ πόρτα—βαρειὰ κλει-
 σμένη, σιδερόπορτα. Καὶ πίσω τῆς—φωνές, κρυφομιλήματα κ'
 ὑπόσχεσες καὶ γέλοια—γυναίκεια γέλοια ἀκούονται κ' ἀπὸ
 ψηλά—βοή σὰν φτεροκόπημα φτερῶν άόρατων...—«Ὅλες οἱ
 πόρτες θὰ σ' άνοίξουνε φτάνει νὰ πῆς—τῆ λέξη εκείνη!»...

Κι' άρχίζεις καὶ προφέρεις ὄλες, κάποιες παίζοντας—καὶ
 κάποιες μὲ λαχτάρια κ' άγωνία.—Μὰ πίσω ἀπ' τὴν κλεισμένη
 θύρα ἀκούονται—γέλοια βραχνὰ περιπαιγμοῦ.

Ἐ φλογισμένα κ' ὑπερήφανα, ταπεινὰ κ' άγια—μὰ τῆς καρ-
 διας μου αἰώνια πιστά.—Σὰν τὰ οὐράνια άπέραντα καὶ άρμο-
 νικά—βουβὰ κ' ἄν εἰσθε άκόμα! Για ὀλοῦζοντας κλεισμένα—
 μέσ' στὴν καρδιά τὴν πληγωμένη, γιὰ στενάζοντας—βγαλμένα
 στῆς ψυχῆς τὴν ἐπιφάνεια.—Σύννεφα άστέρικα, στεφάνια πορ-
 φυρά σὲ κόμης θαλερές.—Ἐ λόγια, πού μέσ' στ' άπειρο σὰς
 παραρρίξαμε—κι' ἀπ' τ' άπειρο γυρνᾶτε στὶς μοναχικὲς ψυχές....—
 Ἐ λόγια έρωτικά πού τὴν ἀρμύρα—άφίνετε στό στόμα
 τῶν δακρύων.

Ἐ λόγια πού σπουδάζοντας ἐδιάλεξα σ' άσπρα κα-
 τεβατὰ—γιὰ έρωτοπαρμένος εἶδα νὰ πληθαίνετε άσυνείδητα

—στό βάδην τῆς ψυχῆς... Εἶτανε κάποιος χέρι—στό φλογισμένο
 μέτωπό μου;... κάποιος στόμα—εἶταν θεὸς πού τὰ κρυφόλεγε
 ὀλα κ' ἐγὼ ἄδραξα—ένα, τὸν πειδὸ μεγάλο λόγο, γιὰ μονάχα—
 θυμήθηκα τὰ λόγια πού ἀνθρωπινώτερα—κατέβηκαν ὡς τὴν
 καρδιά μου;—Καὶ συνεπῆρέ με τὸ θεῖο ριγὸς σου, ὦ Τέχνη!—

Ἐ λόγια ἀνείπωτα, ὡς τὸ διαμάντι σκοτεινὰ—τῶν ἀνθρακορυ-
 χείων τὸ ἀκατέργαστο, βαρειὰ μέσ' στὴ βαθειὰ καρδιά—θη-
 σαυροὶ πού ἐντὸς μας άσυνείδητα κρατᾶμε—μὰ πού τὸ μέτωπό
 μας πλήγωσαν σὰν χτύπημα φτερούγας...—λόγια, πού ἄλλος
 θεὸς νὰ πῆ, εὐτυχισμένος,—στό διψασμένο κόσμο τῆ νέαν αὐγή,
 λουλούδια—ἀχτινοβόλα πού θάνοίξουν στό κλαδί, πού μέσα μας
 —σαλεύει ἡ πρώτη τρυφερὴ του ρίζα—ὦ λόγια ἀνείπωτα πού
 στὴ βαθειὰ ἀναδεύετε καρδιά!

Ἐ λόγια ἀνήσυχα, σκληρὰ καὶ δύσφημα—ὄσα τῶν μέτρων
 ὠρῶν ἡ ἀνημπόρια καὶ τὸ σύχαμα—σὲ πρόσκαιρους άφροῦς ξε-
 χύσανε στό κύμα τῆς ζωῆς μου...—Φαρμακωμένο άφίσανε τὸ
 στόμα μὰ λαφρεῖα—άφίσαν τὴν ψυχὴ καὶ εἶδ' ἀνάμεσα—στό
 φευγαλέα σύννεφα, στοὺς πειδὸ καθάρους οὐρανοῦς τῆς—οὐρά-
 νιων τόξων λάμψεις.

Ἐ λόγια, πού καρδιές προσφέρανε σὲ πλάνητες καρδιές—
 λόγια θερμὰ σὰν χέρι πού ἄλλο χέρι σφίγγει—τὴν ὥρα τῆς
 δοκιμασίας· πιστὰ πού ὡς σύμβολο σὰς θέσαμε—στρατιῶτες τῆς
 ζωῆς στοὺς πειδὸ τραχεῖς ἀγῶνες τῆς—καὶ στὴν τυφλὴν ἀγρύ-
 πνια τῆς νυχτὸς σκορπίσαμε—σὲ φύλακες ἀπομοναχισμένους...
 Για σημάδι—τὰ λόγια σὰν ἄχοι γυρίσανε, πότε βαρειὰ καὶ πότε
 ἄχνα—άγνωστα ἀδέρφια στό σκοτάδι, ἀπόμακρα κ' άγνώριστα
 —καὶ μετρηθήκαμε. Κ' εἶμαστε λίγα μὰ δεμένα—μὲ τὴν κα-
 λὴν ἀδελφωσύνη.

Ἐ λόγια εἰρηνικά στὴ δύση τῆς ζωῆς—λόγια στοχαστικά
 ἐνὸς γαλήνιου «χαῖρε» στὸν κατήφορο—πού οἱ ἐκλεχτοὶ μας

πήραν... φρόνιμα στερνά λόγια,—πὸ ἀπὸ τώρα ἀναλογιέμαι
καὶ μαθαίνω γιὰ τὴν ὥρα—πὸ ὁ θάνατος θ' ἀνοίξῃ τὶς πλατεῖες
μπασιές—πὸ φέρνουνε πρὸς τ' ἄπειρο.

Ἄμποτε, λιτὰ λόγια, νὰ εἰπῶ σὲ ὅσους παραστέκουν
—γύρω ἀπ' τὸ ὕστερό μου τὸ κλινάρι μὲ γερὴ καρδιά—κι' ἀπ' τ'
ἄτρεμό μου χέρι αὐτοὶ εἰρηνικὰ νὰ πάρουνε—τὸ λύγχο πὸ στὸ
χέρι τους θὰ ἐμπιστευθῇ—γιὰ νὰ παρηγορῇ τοὺς γιούς μου καὶ
τοὺς γιούς τωνε—μὲ τὸ λευκό του φῶς—Ἀμήν.

Μετ. Γ. Συριώτης

Paul Fort

Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος.

(Ἄπο τὶς «Γαλλικὲς Μπαλλάντες»).

Ἄν πρόπῃ, ἔ, ἄς πεθάνουμε λοιπόν. Ἄλλ' ἄς γυρίσουμε
τὸ χορὸ, αὐτὴ εἶναι ἡ ζωὴ!

Ἄπ' τὶς ἀκρογιαλές, ὡς τὰ λειβάδια, τὰ βουνά, κι' ἀπὸ τὰ
ἐργοστάσια μέσα, καὶ κάτω ἀπ' τὶς μηλιές,

Καὶ μέσ' ἀπ' τὰ χωριά, τὶς κώμες καὶ τὶς πολιτείες, ναῦτες,
σιδεράδες, ξυλάδες, μυλωνάδες,

Οἱ ἐπαγγελματίαι ὅλοι, ἐκεῖνοι πὸ χτυποῦν τὸ σίδηρο,
ἐκεῖνοι πὸ χτυποῦνται συναμεταξύ τους, γιὰ νὰ γνωρισθοῦν
καλύτερα,

Ἄλλοι ἐκεῖνοι πὸ μισοῦνται, ὅλοι οἱ ἐρωτευμένοι, χειροπια-
σμένοι ὅλοι τους,

Οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ τρολλοί, καὶ σὺ, Σιμόννη μου, κ' ἐγώ,
κατακοντά σου, γιὰ νὰ σὲ φιλῶ στὸ λαιμό.

Χωρὶς νὰ παίρνω ἀναπνοή, γιὰ ἰδῆς πῶς ἀγαπιόμαστε, χε-
ροπιασμένοι, τρυπώνοντας τὴ Μοίρα!

Θὰ ἐξακολουθήσωμε γυρίζοντας τὸ χορὸ ἀπ' τὶς πίσω
πόρτες τοῦ θανάτου.

Καὶ θὰ ξαναμποῦμε στὶς πόρτες τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ ξαναρχί-
σουμε, ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά!

Μετ. Ε.

Ἐνα νέο μανιφέστο.

Ἡ Ποιητικὴ.

Νὰ πιστεύῃς στὴ Μοῦσα. Νὰ τῆς προσφέρῃς τὴ σιωπὴ καὶ
τὴ μόνωση. Νὰ ἐλπίζῃς στὰ χαρίσματά της.

Στὸν ἐσωτερικὸ ψίθυρο νὰ ὑποκύπτῃ τὸ πᾶν. Νὰ ὑποτάσῃς
τὴ θέληση. Νὰ ἀναχαιτίσῃς τὸ λογικόν. Νὰ ἀντιλαμβάνεσαι τὴν
ἀνώτερη φωνή. Ν' ἀκοῦς πολλὴ ὥρα... Χωρὶς ν' ἀπαντᾷς.

Ν' ἀποκαλύπτῃς ὅτι ἡ Μοῦσα μπορεῖ νὰ ὑποβάλλῃ τὸν ἦχο
πρὶν ἀπὸ τὴ λέξη, τὸ ρυθμὸ πρὶν ἀπὸ τὴ φράση καὶ ὁ τελευ-
ταῖος της λόγος, νᾶναι ἢ πρώτη σκέψη της.

Ποτὲ σχέδια. Νὰ γράφῃς πρὶν νὰ ξεγυμνώσῃς τὸ μοντέλο,
πρὶν νὰ περιγράψῃς τὸ ὑποκείμενο, πρὶν νὰ γνωρίσῃς ἀκόμα τὴν
ιδέα ἀπὸ τὸ νόμα της.

Αὐτὸ εἶναι ἡ ὀλοζώντανη σκέψη πὸ ὑπαγορεύει τὸ ἀθάνα-
τον ὕφος. Εὐθύς πὸ βρῆκε ἐκεῖνο πὸ ζητοῦσε, δὲν ὑπάρχει
πλέον.

Ἡ λευκὴ σελίδα πρέπει νᾶναι πάντα μυστηριώδης.

Ποτὲ μουντζούρες. Οὔτε χαρτὶ ἀκόμα κάτω ἀπ' τὸ χέρι γιὰ τὴ
δοκιμὴ αὐτῆ.

Μιὰ φράση, μιὰ ἀναριολεξία, δὲν πρέπει νὰ γράφονται. Κα-
λύτερα ν' ἀφίνῃς τὴν πέννα μιὰ ὥρα μετέωρη παρὰ νὰ βλέπῃς
λεκέδες ἀπάνω στὴ σελίδα.

Νὰ διαλέγῃς τὴ λέξη. Μιὰ μονάχα. Νὰ ξέρῃς νὰ τὴν ἐπανα-
λαμβάνῃς. Τὰ συνόνυμα εἶναι ἓνα ἄθλιο παιγνίδι γιὰ τὸν ποι-
ητὴ πὸ κυβερνᾷ μὲ τὴ γροθιά, γιὰ τὸν ποιητὴ πὸ συγκρατεῖ-
ται ἢ πὸ ξαπολύει τὸν κροαυτὸν αὐτόν: τὴν ἐπανάληψη.

Περιφρόνηση στα έπιθετα. "Όχι πάρα πολλά. Νά χάνης μιὰ μέρα για νάνακαλύψης τὸ ἀληθινὸ, για τὴν ἀρετὴ ποὺ ἔχη νά δολοφονῆ τὰ ψεύτικα. Ν' ἀφίνης ἀχαλίνωτο τὸ νοῦ σὰν κυνηγᾷ τὸ ἐπίθετο. "Έπειτα μὲ μιὰ χειρονομία: "Έδῶ! για τὸ ἀγριογούρουνο! Για τὸ κυνήγι τοῦ ρήματος.

Νά ξέρης πῶς νά πνίγης τὸ ἠχηρὸ φωνῆεν ἀνάμεσα σὲ δυὸ κούφια, πῶς ἕνας ἦχος πλαδαρὸς νά γίνεται ξηρὸς καὶ σκληρὸς...

Νά ἐπαρτυπῆς στὴ φυσικὴ αὔξηση τοῦ σκελετοῦ, ποὺ πρέπει νά νάι, χωρὶς νά φαίνεται, ρωμαλέος καὶ λεπτός. Νά ξεχνᾷς πῶς τὸν λέγουν: σύνταξη.—Μὰ πρῶτ' ἀπ' ὅλα:

Ν' ἀκολουθῆς τὸ ρυθμὸ ποὺ πάλλει μαζί μὲ τὴν καρδιὰ τῆς ιδέας—Θεμελιώδης κανὼν τοῦ στίχου. Καὶ τῆς πρόζας. Καὶ τῆς μουσικῆς.

Νά μετρᾷς σειρὰ-σειρὰ τὴν πρόζα.

Μιὰ σελίδα καλογραμμένη εἶναι ἐκείνη ποὺ δὲ θὰ μπορούσε νά βγάλῃ κανεὶς μιὰ συλλαβὴ χωρὶς νά διαστρέψῃ τὸ μέτρο τῆς φράσης.

Νά κάμης νά πηδᾷ τὸ ρυθμὸ μὲ τὸ ρ, μὲ τὸ λ, καὶ μὲ τὰ διπλᾶ σύμφωνα ποὺ πάλλουν, ποὺ συρίζουν. Νά τὸν σπάνης καὶ νά τὸν χτυπᾷς στὴ πνοὴ ἑνὸς ἀφώνου, ἂν πρέπει νά ξαναπέση καὶ νά ξαναπηδῆση.

Νά κινᾷς νά μὴ θίγεται μονάχα ὁ ρυθμὸς, μὰ νά φωτίζονται κ' οἱ σκοτεινὲς ἠχηράδες, ἂν ἡ ἀργὴ πέννα χώνει, μὲ τρόπο, κανένα κόμμα.

"Απὸ τὴν αὐγὴ ὅταν τὸ ἔργο τελειώσῃ... Νά συλλογίζεσαι.

Νά συμπληρώνῃς.

Νά μὴ σφαλνᾷς τὰ μάτια παρὰ μονάχα μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ ὄνειρευθῆς: αὐτὸ εἶναι ὁ ὑπέρτατος ψίθυρος τῆς ἐνδομύχου φωνῆς.

Εἰς τὸ ἔξῃς, ἐπάνω στὸ χειρόγραφο, στὸ βιβλίον, ἀνάμεσα στὴ ζωὴ καὶ ἔως τὸν ταφο... "Ανησυχίαι, ἀλλὰ σωφροσύναι τοῦ ρεπουσαρίσματος.

Στίχοι ἢ πεζᾶ, τὰ ποιήματα εἶναι δημιουργήματα· εἶναι ζω-
ές, ποὺ ἀναπνέουν, ἐνόργανες, ποὺ θὰ πεθάνουν ἂν τοὺς κοπῆ
μιὰ λέξη.

Δημιουργήματα κάτι παραπάνω ἀπὸ ἀνθρώπινα, κόρες ἴσως,
αἰώνιες τοῦ πνεύματος ποὺ τὸ ξεπερνοῦν...

Ποιηταί, εὐαγγελισταί μιᾶς ἐνδομύχου θεότητος, μεταμορ-
φώνεσθε τὴ νύχτα.

Γράφετε ἀπομονωμένοι. Σημειώνετε. Μπαινέτε μέσα στὴ
σιὰ.

"Ο Λόγος μονάχα εἶναι ἐνδοξός.

"Όχι ὑπερηφάνεια στὰ κεφάλια σας. Νά διώγχετε καὶ τὴ δόξα
ἀκόμα ἀπὸ τὸ σπῖτι σας. Σιωπὴ γύρω σας. Μοναξιά. "Υπερη-
φάνεια....

Μάιος 1916.

Pierre Louÿs

Σερβικὴ λογοτεχνία

Ἀναμονή

"Η τελευταία στιγμή δὲ θ' ἀργήσῃ νάρθη. Καὶ σὰν ἔρθῃ
ἀφοῦ περμείναμε τόσο θὰ ποῦμε τέλος: Εἶναι καιρὸς νά πεθά-
νομε. Σὰ νά λέγαμε: Εἶναι ὥρα νά γυρίσουμε σπῖτι.

Τὰ μάτια μου θὰ θαμπωθοῦν για μιὰ στιγμή ἀπὸ τὸν ὀρί-
ζοντα ποὺ φεύγει μπροστὰ στὸ θέαμα τῶν φώτων καὶ τῶν σκι-
ῶν ποὺ χωρίζονται. Τὸ τελευταῖο δάκρυ θὰ κρυσταλλωθῆ κι'
ἔστερα θὰ λουφάξῃ κι' ἡ τελευταία λύπη. Θά ναι ἡ ἀόριστη λύπη
ποὺ δὲ θὰ κατορθώσουμε ποτὲ, ποτὲ νά μὴ συναντήσουμε.

"Αν κι' ὅλα τὰ βράδια ζητηθήκαμε στὶς ἀροποταμιές καὶ στὴ
σιωπὴ τῆς νύχτας, ποὺ τίποτα δὲν εἶταν πειὰ ἐκεῖ για νά ταρά-
ξῃ τὴν πρώτη μας συνάντηση καὶ τὸ σεληνόφως ψυχρὸ κι' ἀκί-
νητο καθρεπτιζότανε στὸν ποταμὸ—Μολαταῦτα ἡ ὥρα τοῦ γυ-
ρισμοῦ ἐπλησίαζε σιγά σιγά· κ' οἱ δύο μας σὰν ποὺ θάμαστε
κουρασμένοι τότε ἀπὸ τὴν ἀτελείωτη αὐτὴ ἀναμονή, θὰ ποῦμε
ὁ ἕνας στὸν ἄλλον: Εἶναι καιρὸς νά πεθάνουμε. Σὰ νά λέγαμε:

Εἶναι ὥρα νά γυρίσουμε σπῖτι.

Γιοβὰν Ντοῦσις

Ἀπὸ τὰ «Ἐρείπια»

Ἔφεσος.

Στὴν Κυρία Μ. Νεγρεπόντι

Ἡρώες, Θεοί, ἄραϊοι Μῦθοι, Θρύλοι,
στὸν ὕπνο τὸ βαθύ σας ξεχασμένοι
τὸ μελιχρὸν ἀφουγκραστήτε ἐτοῦτο δαίλι
τῆ λύρα τῆ νοσταλγικῆ καὶ τῆ θλιμμένη.

Ὅ,τι μὲ δένεις μὲ τὸν κόσμο κοίμου...
Τῆς ραγισμένης ὁμορφίᾳς τὸ στεναγμό,
ἀπόκοσμο τραγοῦδι στὴν ψυχὴ μου,
τὸ νοιῶθω πόνο, τρικυμία, χαλασμό.

Δίπλα σας καὶ παρέκει, ὀλοτριγύρα,
μιὰ νέα ζωὴ τοῦ κάκου μὲ καλεῖ.
Ἡ μοῖρα σας εἶναι δικιά μου μοῖρα
καὶ μοῦ μοιρολογεῖ καὶ μοῦ μιλεῖ.

Ἀφάνταστα τὰ λόγια κι' οἱ σκοποὶ
καὶ τὸ τραγοῦδι ἀπόκοσμο, θλιμμένο...
Κι' ἀπ' τῆ χαμένη κ' ἤσυχη ζωὴ
μιὰ νέα ζωὴ ὀνειρεύομαι, προσμένο.

Ἀκόμα μέσ' στὸν πάλλευκο ναὸ
νοιῶθω τοῦ Χαλαστή τῆ τρικυμία,
καὶ λειτουργεῖμαι ὁ βέβηλος ἐγὼ
σὲ κάθε πίστη, κάθε μιὰ θρησκεία.

Ἱεροδύτες, Καλογέροι, Μουεζῖνοι,
μιὰ πρόσκαιρη ἀκολούθησαν λατρεία,
μὰ πάντα ἀκέρια στὴν ψυχὴ μας θ' ἀπομείνῃ
τῶν γκρεμισμένων σου μαρμάρων ἢ θρησκεία.

Ἔφεσος 1915.

Κώστας Μισσηλιῆς

ΙΟΥΝΙΟΣ 1916

Μισοζωϊσμός

Θὰ μᾶς ἐπιτρέψετε τὸν νέον αὐτὸν ὄρον: Μισοζωϊσμός.
Εἶναι τὸ μικρόβιο τῆς σύγχρονης φιλολογίας μας, ἡ κυριολε-
χτικώτερα τῆς σύγχρονης ποιήσεώς μας. Ἐπειδὴ ἡ ἐποχὴ ποῦ
διατρέχομεν συμβαίνει νὰ εἶναι ἐποχὴ τῶν φιλολογικῶν πα-
ρεξηγήσεων (ὡς σᾶς τὸ πιστοποιήσῃ ὁ κ. Ξενοπούλος!) ἀνάγκη
νὰ παρακαλέσωμεν τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς νέας ποιητικῆς γε-
νεᾶς νὰ μᾶς πιστεύουν. Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Δὲν ἔχομε τὴν
παραμικρὴ πρόθεση νὰ τοὺς κατακρίνομε.

Ἡ σύγχρονη ποιητικὴ μας γενεὰ εἶναι, χωρὶς ἀντίρρηση,
πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τὴν προκατόχῃ της. Τὰ πρῶτα της βήματα,
ἂν δὲν διαφέρουν σὲ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ βήματα τῆς προκατό-
χου της, εἶναι τοῦλάχιστον στερεώτερα καὶ ἑυθυμικώτερα. Αὐτὸ
ἡ σύγχρονη γενεὰ τὸ ὀφείλει στοὺς δύο πόλους τῆς νεοελληνι-
κῆς τέχνης, στὸ Γρυλάριον καὶ τὸν Παλαμᾶ, ποῦ ἐστάθησαν οἱ
καλύτεροι ὁδηγοὶ της στὴν τέχνη. Ὁ ἕνας μὲ τὸν ἀπαλὸ καὶ
μουσικὸ, μὲ τὸν ἀδρὸ καὶ τραχὺ ὁ ἄλλος ρυθμὸ τοῦ στίχου· ἂν
καὶ τὸ παράξενο, τὸ δυσκολογέννητο, ἡ ἐκκεντριζότης τῆς Πα-
λαμικῆς φ ὀ ρ μ α ς ἔβλαψε πολὺ τὴν οὐσίαν τῆς ποιήσεως
τῆς σύγχρονης γενεᾶς. Καὶ ἡ σημαντικὴ αὐτὴ ἐπίδρασις ἀπο-
δείχνει ὅτι ἡ φόρμα τῆς ποιήσεως τοῦ Παλαμᾶ εἶταν πολὺ δυ-
νατώτερη ἀπὸ τὴν οὐσίαν, κ' ἡ πρώτη εἶναι ποῦ τὸν ἀνέδειξε
μαίτρο.

Οἱ σημερινοὶ ποιηταὶ μας ὑποθέτω πὸς εἶναι δυνατώτερα
ταλέντα ἀπὸ τοὺς συγχρόνους ποιητὰς τῆς Βαλκανικῆς καὶ ἂν
θέλετε ὄχι κατώτερα ἀπὸ τὰ ταλέντα τῶν συγχρόνων ποιητῶν τῆς
Εὐρώπης.

Καὶ μόλα ταῦτα ἢ προοπτικὴ τῆς ποιήσεώς των εἶναι πτωχή, γιατί φαίνεται ἀδυνατισμένη ἀπὸ τὴν παράδοση, τὸ Δημοτικὸ τραγοῦδι, τὸ δημοκοπικὸ πατριωτισμό, τὸ δνειροπόλημα καὶ τὴν ὑπερβολικὴν φυσιολατρεία. Τὸ περιβάλλον τῶν ποιητῶν τῆς σύγχρονης γενεᾶς ἔχει πολὺ στενὸ καὶ ἀναχρονιστικὸ πλαίσιο. Κι' αὐτὴ τῆ φύση τῆ βλέπουν ἐλεεινά. Δὲν ἔχουν νοιώσει ὅτι μιὰ σύγχρονη ἀνθρωπότητα θέλει καὶ μιὰ σύγχρονη φύση. Μὲ λίγα λόγια ὁ σύγχρονος ποιητὴς εἶναι παραστρατισμένος στὴ ζωὴ του. Αὐτὸ εἶναι τὸ μικρόβιο τῆς ποίησής του: Ὁ Μισοζωϊσμός του, ὅπως τὸ χαρακτηρίσαμε στὴν ἀρχή. Τὸν ἐκληρονόμησε ἀπὸ τὴν προκάτοχον γενεὰ κ' ἔτσι ἢ ποίησής του δὲν εἶχε τὴν ἐξέλιξιν πού ἔπρεπε νὰ πάρῃ.

Ὁ Μισοζωϊσμός δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ συνέπεια τῆς φτώχειας καὶ τῆς κακομοιριάς, πού εἶναι ἀχώριστοι ἀπὸ τοὺς ποιητὰς μας. Ἐξαιρεση βέβαια κάμουν τὰ μεγάλα ταλέντα. Οὔτε ἔχουμε τὴν ἀξίωσιν νὰ ξαναφανοῦν στὴν ἐποχὴ μας συναγωνιστὰ τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Σαίξπηρ στὰ μεγάλα καὶ αἰώνια θέματα. Θέλουμε ὅμως ὑμνητὰς τῶν λεπτομερειῶν τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Θέλουμε ποιητὰς, πού νάχουν τὰ μάτια τοὺς σηλωμένα πρὸς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλης μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ζοῦν.

Κάποτε κάποιος ξένος ὅταν πρωτογνώρισε τὸ συνεργάτη μας Βουτυρᾶ, πού ἐκ φήμης μονάχα ἤξερε πὼς εἶναι ὁ μεγαλύτερος Ἕλληνας διηγηματογράφος, στενοχωρέθηκε. Τὸν ἐφαντάζετο ἄνθρωπο «τοῦ κοντιοῦ, μὲ τσακιστὸ πανταλόνι καὶ μὲ ποῦρο στὸ στόμα,» κ' εἶδε ἕναν ἄνθρωπο φτωχικὰ ντυμένο, μὲ τὴν κλασσικὴν του ρεμπούλικα, κ' ἀντὶς ποῦρο μὲ μιὰ προκατακλυσμαίαν πίπα στὸ στόμα σπασμένη καὶ βουλωμένη μὲ κερί! Μᾶς τὰ διηγόταν ἔπειτα γελῶντας ὁ ἴδιος ὁ Βουτυρᾶς μὰ κι' ἀγανακτισμένος συγγρόνως:

— Ἀκοῦς ἐκεῖ, νὰ μὲ θέλῃ μὲ ποῦρο καὶ τσακιστὸ πανταλόνι! κ' ἔκλειε τὴ φράση μὲ τὴν ἐπιδό:

— Τί κουτὸς πού εἶναι ὁ κόσμος!

Ἐνας Βουτυρᾶς ἔχοντας συναίσθησιν τοῦ γεροῦ του ταλέντου, ἀδρὸς καὶ ὀρηκτικὸς Μεσσολογγίτης, ὅπως εἶναι, εἶχε δίκιο ν' ἀγανακτήσῃ. Γενικά ὅμως εἶχεν ἄδικον. Γιατὶ ἂν τὸ μάτι τοῦ Βουτυρᾶ ἔβλεπεν ἄλλους κοινωνικοὺς ὀρίζοντας, κι' ὄχι μονάχα τὴν ταβέρνα μὲ τὴν ἀθλιότητα τῶν τύπων τῆς, ἢ φιλολογία μας θάχε σήμερον πολιτισμένον διήγημα πρώτης καὶ ἢ αἰ-

σθητικὴν τοῦ Βουτυρᾶ θάταν σὲ ἀνώτερον ἐπίπεδο. Γι' αὐτὸ ἂν ἐξαιρεση κανεὶς τὰ ψυχολογικὰ κέρη κάθε νουβέλας του, πού ἤρωας εἶναι ὁ ἑαυτὸς του, θάπαντήσῃ τὴν ἴδια εἰκόνα τῆς ταβέρνας καὶ τοὺς ἴδιους τύπους μὲ διαφορετικὰς μονάχα φωτοσκιάσεις. Στενότητες στὰ θέματα πού θὰ πλουτιζότανε μὲ ἀνώτερον περιβάλλον καὶ μὲ ἀνώτερης κοινωνικῆς διανοητικότητος χαρακτήρας. Τί καινούργιους κόσμους θὰ μᾶς ἔβγαζε ὁ Βουτυρᾶς ἂν τὸ μάτι του, ὅπως πέφτει μέσα στὴν ταβέρνα τοῦ ... Δημητροῦ, ἔπεφτεν ἔξαφνα μέσα στοῦ «Ἀβέρωφ» ἢ μέσα σ' ἕνα ἀριστοκρατικὸ σαλόνι-

Δὲν τὴν ἔχει τὴ ζωὴ μέσα του ὁ ποιητὴς. Τὴν ἀντλεῖ ἀπ' ἔξω. Αὐτὸ εἶναι *factum*.

Κι' αὐτὸς ὁ Παλαμᾶς θάταν πολὺ μεγαλύτερος ἂν τὰ θέματα του τᾶπαινε ἀπ' εὐθείας ἀπ' τὴν ἀληθινὴν ζωὴν κ' ὄχι ἀπὸ τὰ βιβλία. Κι' ἂν δὲν τὸν ἐπηρέαζαν τὰ ξένα μοτίβα, ἢ ποίησιν του θάχε τὴν ἐνωτικὴν γραμμὴν, πού τῆς λείπει. Ὁ ἀληθινὸς, ὁ μέγας ποιητὴς πρέπει νὰ βλέπῃ. Ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι ἐκεῖνος πού γεννᾷ τὰ ἔργα μὲ ἀλήθεια. Κι' ὁ ὀφθαλμὸς γιὰ νὰ βλέπῃ πλατεῖα πρέπει ἐκεῖνος πού τὸν ἔχει νὰ ζῇ πλατεῖα.

Οἱ νέοι ποιητὰί μας ἀπὸ κληρονομικότητα; ἀπὸ κακομοιριά; — ποῖος ἔξρει! — εἶναι μισοζωῖσταί. Καὶ ὁ μισοζωῖσμός αὐτὸς δὲν ἀφίνει τὴ νεοελληνικὴν ποίησιν νὰ τραβήξῃ τὸ δρόμον τῆς.

Ἡ νέα Σαπφικὴ Ὀδὴ

Ἡ νέα Ὀδὴ τῆς Σαπφούς, πού εὐρέθη τώρα τελευταία στὸ Ὄξιρχο τῆς Αἰγύπτου, πρωτοδημοσιεύθηκε στὴν «Κλασσικὴ Ἐπιθεώρησις» τοῦ Λονδίνου, συμπληρωμένη σύμφωνα μὲ τοὺς παπύρους ἀπὸ τὸν καθηγητὴν τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Καϊμπριτζ Ἐδμονδς. Τὴ μετάφρασιν τὴν ἔκαμε ὁ τακτικὸς συνεργάτης τῶν «Φύλων» καὶ μέλος τῆς φάλαγγας τῶν Λεσβίων λογοτεχνῶν Δῆμος Βερενίκης (Δημήτριος Βερναρδάκης) πού ἔχει καταγίνῃ ἰδιαιτέρως στὴ μελέτη τῶν Σαπφικῶν Ὀδῶν. Ἐχει μεταφράσῃ ὅλα τραγοῦδια τῆς Ψάπφας καὶ οἱ μεταφράσεις του εἰ-

ναι, χωρίς υπερβολή, οί πειο επιτυχημένες και ως αποδόσεις και ως λογοτεχνήματα. Ἐν ἡ μετάφραση εἶναι σὲ δεκαπεντασύλλαβους κ' ὄχι σὲ μέτρο Σαπφικὸ ὑπάρχει λόγος σπουδαῖος, πού ὁ κ. Βερενίκης τὸν φέρνει ὡς ἐπιχείρημα. Ἀπόσπασμα τῆς περιφημῆς φῶδης τῆς Σαπφούς: «Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφροδίτα» μὲ τὸν τίτλο: «Ἡ Θιά τς Σαμφῶς» (ἢ Ἀφροδίτη) εἶναι σὲ μέτρο δεκαπεντασύλλαβο καὶ τραγουδιέται σήμερα στὰ χωριά τῆς Μυτιλήνης σάν δημοτικὸ τραγούδι. Ὅριστε γὰ παράδειγμα δυὸ του στίχοι:

Μὲς στοῦ ἀμάξ' πού ἔκατοῖς μὴ μιὰ γουργά του πήραν

Ἄπ' τούρανου τῆ ξόπουρα σπουργίης τοῖ του σούρα.

Τὴν ἀνεύρεση τῆς νέας Σαπφικῆς φῶδης τὴν ἀνήγγειλε μὲ ἰδιαιτερο τηλεγράφημα μόνῃ ἢ «Ἐστία» κ' αὐτὸ τιμᾶ πολὺ τὸ φιλολογικὸ μέρος τῆς ἑφημερίδος.

Μιχαὴλ Μητσάκης

Ἀπέθανε στὶς 7 Ἰουνίου. Εἶταν τὸ τολμηρότερο φιλολογικὸ ταλέντο τῆς ἐποχῆς του.

Μπορεῖ νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ κανεὶς πρόδρομο τοῦ ρεαλισμοῦ στὴ νεοελληνικὴ φιλολογία. Ἐκεῖνο πού κυριολεκτικῶς προέχει στὰ ἔργα του εἶναι ἡ ἁρμονία καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς πρόζας του καὶ πρὸ πάντων ἡ καταπληκτικὴ παρατηρητικότης. Οὐδεὶς νεοελληνὸς λογοτέχνης εἶχε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Μητσάκη. Καὶ ἂν ἀγαπᾶτε εἶταν μύωψ! μὰ τὰ μυωπικὰ αὐτὰ μάτια μᾶς ἐχάρισαν τὸ ἀριστουργηματικὸ πορτραῖτο του: «Τὸ Παράτονο τοῦ Μαριάρου» πού δημοσιεύομεν εἰς ἄλλην σελίδα καὶ πού εἶναι ὠρισμένως τὸ λογοτεχνικώτερο ἔργο του. Διὰ τὴν μανίαν τῆς παρατηρητικότητος τοῦ Μητσάκη, φίλος του στενὸς μᾶς διηγεῖται ὅτι στὸ δρόμο τὸν σταματοῦσε πολλὰ φορὰς ξαφνικὰ καὶ φώναζε παράφορα:

«Ἄνοιγε τὰ μάτια σου, μωρέ. Βλέπε! βλέπε!»

Δὲν ξέρομε γιὰτί μᾶς συγκινοῦν τὰ λόγια αὐτά. Ἴσως γιὰτί μᾶς φαίνεται πὼς ταιριάζουν τόσο στοὺς σημερινούς νέους λογοτέχνους μᾶς.

Μιστριώτης

Ἀπέθανε τὸ μῆνα τοῦτον ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς κ. Γεώργιος Μιστριώτης, ὁ ἐπιλεγόμενος γλωσσάμυρωρ. Οἱ νεοελληνες λογοτέχνες ἀσχοληθήσανε πολὺ μὲ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν γιὰ τοὺς περιφήμους του γλωσσικούς ἀγῶνας, συνέπειες τῆς ἠλιθίας ἀρχαιολατρίας του καὶ τοῦ συχαμεροῦ δασκαλισμοῦ του. Πολλοὶ νομίζουν ὅτι οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καθηγητοῦ εἶχαν κακὰ ἀποτελέσματα στὴ γλῶσσα καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ στὴ λογοτεχνία. Ἡ γνώμη αὐτὴ εἶναι κωμικὴ. Ὁ Μιστριώτης ὠφέλησε ὅσον δὲ φαντάζεσθε τὴ νεώτερη λογοτεχνία, ὄχι γιὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ γιὰτί ἔφερε τὴν ἀντίδραση ὁ Μιστριωτισμὸς ἐγέννησε τὸν Ψυχαρισμὸ. Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἀπὸ τὸν πρῶτο μᾶς ἀπάλλαξε ὁ Ψυχάρης, μὰ κ' ἄπ' τὸν δεῦτερο μᾶς ἀπαλλάττει σιγὰ-σιγὰ πάλιν... ὁ ἴδιος!

Δροσοσταλίδες. Πάνου Α. Ταγκοπούλου.

Συλλογὴ τραγουδιῶν χωρισμένων σὲ τρία μέρη: «Τοῦ Χωριοῦ», «Τῆς Ζωῆς» καὶ «Τοῦ ὄνειρου». Ὡς ἔμπνευσις, ἂν ἐξαίρεση κανεὶς—μὲ τὴ σχετικὴ πάντοτε ἀναλογία πρὸς τὰ ἐπίλοιπα—τὰ: Στ' ἀγνάντεμα τοῦ Μοιραίου, Μεθῆσι, Χαρά ἢ χαρὰ στὸν ἥλιο, Γυρισμὸς κ' ἓνα δυὸ τὸ πολὺ ἀκόμα, τὰ τραγούδια τοῦ κ. Ταγκοπούλου δὲν μᾶς ἐνθουσιάζουν καὶ πολὺ. «Τοῦ Χωριοῦ», ἐκτὸς ἐνὸς μονάχα, τοῦ Γυρισμοῦ, εἶναι γραμμένα ἀπάνω σὲ κοινὰ μοτίβα, φρεσκαρισμένα ὅμως εἶναι ἡ ἀλήθεια. «Τῆς Ζωῆς» δυστυχῶς μᾶς μιλοῦν γιὰ μιὰ ζωὴ στενοῦ κύκλου ἀπὸ τὸν ὅποιον ξεφεύγουν ἐλάχιστα πραγματικά καθὼς λόγου χάριν τὸ Μεθῆσι, ὅσο ἀγουρο καὶ ἐπιτηδευμένο κ' ἂν εἶναι. Τὸ ἀναφέρουμε αὐτὸ μόνο καὶ μόνο γιὰτί οἱ νεοελληνες ποιηταὶ μᾶς εἶναι κολλημένοι ἀκόμα σάν στρίδια σ' αἰσθηματολογίαις καὶ σὲ πεσσιμισμοὺς τὶς περισσότερες φορὰς γελοίους κ' ἀναιμικούς. Οἱ ποιηταὶ μᾶς νομίζουν τὴν ποίησιν πὼς βρῖσκεται μονάχα στὰ χωριά καὶ στίς ἐξοχὰς κ' ὄχι μέσα στὴν πόλιν μὲ τὰ τὰ ρεαλιστικὰ θέματά της. Ἴσως παραξενευθῆ γι' αὐτὸ ὁ ποιητὴς τῶν «Δροσοσταλίδων» γιὰτί ὠρι-

σμένως κάποιους «ρεαλιστικοφανείς» στίχους του θά τους, παίρνη για ρεαλιστικούς. (Ζωή και Ζωή).

Φαίνεται όμως πώς θάχη την εξέλιξή του. Είναι πολύ νέος ακόμα και ταλέντο έχει και την τέχνη την έχει πασπατεύσει. Φτάνει να στρέψη τους προβολείς της παρατηρητικότητός του πού δέντου λείπει, κατά την πολιτεία και θάβρισκαν τὸ δρόμο τους στίχοι σὰν κι' αὐτοί :

Στὴν πολιτεία, ρόδο μου, ἀνθοῦνε τ'ἀσφοδέλια
Μαδοῦν οἱ σφελαχτοί.
Οἱ κυκλαμῆς φουντώνουνε. Κίτρινα ἐκεῖ τὰ γέλοια
Χολάτη ἢ χαραυγή.
Γυρνῶ στὴν πόλη, κρίνο μου. Ἡ κυκλαμιά χολάτη
Πικρογελοῦς' ἀνθεῖ
Ἄλλοιά μου! Κάτι μ'ἔφερε στὸ δειλινὸ παλάτι
Ποῦ μοίρεται ἡ Ζωή.

Καὶ οἱ μελλοντιστικοί :

Τὸ σήμερον στὸ βράχο τῆς ζωῆς
σὰν ἀνεργοῦσα ἦρθε, χάιδεψε καὶ πάει.
Στὸ κύμα τῆς καινούργιας δροσανγῆς,
νέος ρυθμὸς, χαμόγελα σκορπάει.

Τὸ σήμερον τὸ Χτὲς ἀντάμωσε
Καὶ τ' Αὔριον στὸ Σήμερον θὰ σύρη
Κ' ἔτσι κυλᾷ καὶ τρέχει πάντα ἀσπένδιστο
Τ'ἄλλο στῆς ζωῆς τὸ παραδείρι.

Ὅσο γιὰ τὴν τέχνην του ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε πὼς τὸ μεγαλύτερό του, τὸ χτυπητότερό του σφάλμα, πού δὲν σ'ἀφίνει νὰ πάρῃς ἀναπνοὴ εἶναι ἡ ρίμα, ἀληθινὰ ἀποτροπαιόσ. Νὰ σμίγη ἢ ρίμα τὸ στίχο μὰ νὰ μὴ ξεκουφαίνει μὲ τὸν κωδωνισμό της. Σὲ πολλὰ μέρη ἢ ρίμα εἶναι τόσο ἐκβιασμένη, πὺν δίχως ἄλλο ξεσαίρνει τὸ νόημα καὶ τὸ βγάνει ὅπου καὶ ὅπως λάχει. Τσάκισμα αὐτὸ τῆς ἔμπνευσης. Τῆ στιγμῇ πὺν οἱ κορυφὲς τῆς λογοτεχνίας εἶναι σχεδὸν ὅλοι κηρυγμένοι ὑπὲρ τοῦ ἐλευθεροστίχου εἶναι κρῖμα νὰ στριμώνεται τόσον ἐπίμονα στὴ ρίμα ποιητῆς καὶ ν' ἀδικῇ τὸ ἔργο του. Μὲ λίγα λόγια ἢ ρίμα εἶναι τὸ νεκρῶσιμο σήμαντρο τῶν στίχων του γιὰ νὰ τοὺς πε-

θάνη μιὰ ὥρα ἀρχήτερα. Μποροῦμε νὰ τοῦ ποῦμε μὲ παραίλαγῃ δικοῦ του στίχου :

«Τις ρῦμες μὴν τις ἀγροικᾶς θανάτους προμηθᾶνε
στ' ἀνθισμα τῆς ζωῆς!»

Ἐπειτα καὶ τὸ ὑλικὸ τῶν νέων λέξεῶν του καὶ τῶν τύπων του, κακό. Διάβολε, μήπως θέλει νὰ κάμη ἐκθεση γλωσσολογικῶν γνώσεων του ἀπάνω σὲ στίχους;

Ἔτσι οἱ στίχοι του δὲν μπορεῖ νάναί ποτὲ μουσικοὶ κ' ἔχουν μιὰ τραχύτητα καὶ ἀποκρουστικότητα ψυχαρισμοῦ. Ἄν καὶ τὸ μάτι του βλέπει ἀρκετὰ καλά, εἶναι περίεργο πὼς σὲ πολλὰ μέρη οἱ παρομοιώσεις του εἶναι ἄστοχες. Τελειώνοντας ἐπαναλαμβάνομε τὴ συμβουλή πὺν τοῦ δίνει στὸ πρόλόγόν του ὁ Παλαμᾶς ἕστερα ἀπὸ τόσα στριφογυρίσματά του σὲ γενικότητες ὅτι «ὁ ποιητῆς εἶναι καρδιά, μὰ ὁ ποιητῆς εἶναι, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, μυαλό· ἀνίσως δὲ βοηθήσῃ τὸ δεύτερο χάρισμα, τὸ πρῶτο πάει χαμένο.» Μήπως τὰ ἴδια δὲ φώναζε καὶ ὁ Σολωμός; Ὅχι μονάχα αἴσθημα μὰ καὶ σκέψη.

Γιὰ ἐλαφρυντικὸ τοῦ ποιητῆ σημειώνομε πὼς οἱ «Δροσοσταλίδες» γραφήκαν σ' ἓνα μῆνα μέσα!

Θέατρον

Ἡ θερινὴ θεατρικὴ σαιζὸν δὲν μᾶς παρουσίασε ἕως τώρα κανένα νέο ἔργο τῆς προκοπῆς. Ἄν ἐξαίρεση κανεῖς τὸ δραματῆκι τῆς κ. Ζαβιτσάνου τὸ ἀνεκτότερον, τὰ ἄλλα εἶταν... κουτότερα καὶ ἀπ' αὐτὲς τις ἐπιθεωρήσεις τῶν συνοικιακῶν θεάτρων! Ἄντὶ λοιπὸν νὰσχοληθοῦμε σὲ περιττὲς κριτικὰς παραθέτομε μερικὰς γνώμες... ἔστω καὶ φουτουριστικὰς πὼς πρέπει νάναί τὸ σημερινὸ δράμα.

Ὁ ἀληθινὸς δραματικὸς συγγραφεὺς ὀφείλει νὰ περιφρονῇ τὸ κοινὸν τῶν «πρώτων» γιὰτὶ ἢ συνθετικὴ ψυχολογία τοῦ κοινοῦ αὐτοῦ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ ἀνταγωνισμὸς στὰ κάπελα καὶ τὶς γυναικεῖες ντουαλέττες, ματαιοδοξία γιὰ τὴν κατάληψη τῶν διακεκριμένων θέσεων καὶ τῶν θεωρειῶν ἀπὸ μεσόκοπους πλουσίους κυρίους, πὺν ἔχουν χυδαῖο μυαλό καὶ

χωνεύουν δύσκολα. Όλα αυτά δεν έχουν καμιά σχέση με τη διανοητικότητα. Έπειτα το κοινό των θεάτρων δεν έχει ούτε την ίδια διάθεση ούτε την ίδια νοημοσύνη. Έπηρεάζεται από τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα, από το καπρίτσιο της μόδας, από τη ζέση, από το κούκι από το τελευταίο άρθρο ακόμα της απογευματινής εφημερίδας. Δυστυχώς η μόνη του επιθυμία είναι πώς να χωνεύσει εύχρηστα στο θέατρο! Γι' αυτό είναι όλωσδιόλου ανίκανο να νοιώσει ένα έργο τέχνης και να το επιδοκιμάσει ή να το αποδοκιμάσει. Ο συγγραφέας μπορεί να επιχειρήσει να το σύρει από τη μετριότητά του και να το σώσει σαν ναυαγό από το νερό. Να προσέξει όμως μήπως παρασυρθεί από τα τρέμοντα χέρια του κοινού του γιατί θάπαρτε σ' ένα χείμαρο χειροκροτημάτων.

Μακριά από τις εύκολες επιτυχίες. Αυτές τις έχουν μόνον τα μέτρια και τα χυδαία έργα. Το έργο που συναρπάζει άμέσως όλους τους θεατές είναι έργο περισσότερο ή λιγότερο καλοφτιασμένο, δεν έχει όμως τίποτα απόλυτως καινούργιο ούτε δημιουργικό.

Τα έργα πρέπει να έχουν πρωτοτυπία νεωτεριστική. Κάθε έργο με κοινοτοπία, με δανεική υπόθεση, με δημοκopia, είναι αξιοκατάκριτο.

Οι κύριες αιτίες του έρωτος, που έχει μεταχειρισθεί τόσες φορές ή φιλολογία, επάνω στη σκηνή πρέπει να έχουν δευτερεύουσα θέση έπεισοδίων, όπως έχουν καταντήση ακριβώς σήμερα στη ζωή. Σκοπός της θεατρικής τέχνης, όπως κάθε τέχνης, είναι να τραβή την ψυχή του κοινού από τον καθημερινό ρεαλισμό και να τον υψώσει σε μια ατμοσφαιρα θαμβωτική διανοητικής μέθης. Γι' αυτό όλα τα έργα που ζητούν με κάθε τρόπο να συγκινήσουν και να προκαλέσουν τα δάκρυα με το οικτρό θέαμα μιας μητέρας, λόγου χάριν, που έχασε το παιδί της ή μιας κόρης που δεν μπορεί να πάρη τον έρωμένο της ή με παρόμοιες άλλες αηδίες, είναι αξιοκατάκριτα.

Αξιοκατάκριτα επίσης είναι και τα λεγόμενα ιστορικά έργα, εκείνα δηλαδή που ο μύθος ξαναπλάθεται από την ιστορία, έστω και αν προκαλούν ενδιαφέρον με περιφήμους ήρωας (Νέρων, Καίσαρ, Ναπολέον κτλ) ή αν προσπαθούν να θαμπώσουν τα μάτια με την άνοφελή πολυτέλεια των κουστουμιών και του πλουσιού διακόσμου.

Το νεώτερο δράμα οφείλει να εκφράσει το μεγάλο φουτουριστικό όνειρο που βγαίνει από τη σύγχρονη ζωή μας την τονισμένη με τη ταχύτητα της ξηράς, της θάλασσας και του αέρα και την έξουσιασμένη από τον ήλιο και τον ηλεκτρισμό. Επάνω στη σκηνή πρέπει να βασιλεύει η Μηχανή, τα επαναστατικά ρίγη που ένθουσιάζουν τα πλήθη, οι νέες ιδέες, οι μεγάλες επιστημονικές ανακαλύψεις που έχουν μεταβάλει τελείως την αισθητική και τη μανταλιτέ μας.

Η δραματική τέχνη δεν πρέπει να φτιάχνει ψυχολογικές φωτογραφίες, μα μια μεθυστική σύνθεση της Ζωής στις σημαντικές και τυπικές γραμμές της.

Δραματική τέχνη δίχως ποίηση, ήγουν δίχως μέθην και σύνθεση, δεν υπάρχει. Η κοινή προσοφδία πρέπει να αποκλεισθεί. Ο φουτουριστής συγγραφέας θα μεταχειρισθεί λοιπόν τον ελεύθερο στίχο: Ζωηρή ορχήστρωση των εικόνων και των ήχων, που αρχίζοντας από τον απλούστερο τόνο για να εκφράσει π.χ. με ακρίβεια, την είσοδο ενός υπηρέτη ή το κλείσιμο μιας θύρας, υψώνεται λίγο, λίγο με το ρυθμό των παθών σε μεγαλοπρεπείς στροφές όταν πρόκειται, λόγου χάριν, ν' άγγελθί ή νίκη ενός λαού ή ο ένδοξος θάνατος ενός αεροπόρου.

Πρέπει να καταστραφή ή υποβολή του πλούτου στον φιλολογικό κόσμο και η απληστία του κέρδους των έμπορολογίων.

Οι ήθοποιοί πρέπει να υποταχθούν στην έξουσία των συγγραφέων και ν' αποσπασθούν από την δεσποτεία του κοινού, που τους σπρώχνει μοιραία στην αναζήτηση της εύκολης επιτυχίας και τους απομακρύνει από κάθε ζήτηση βαθειάς εξήγησης.

Ακριβώς γι' αυτό πρέπει να λείψει ή χυδαία συνήθεια των χειροκροτημάτων και των σφυριγμάτων, που μπορεί να είναι το βαρόμετρο των ριτόρων της Βουλής όχι όμως και ενός έργου τέχνης. Έως ότου καταργηθούν, οι συγγραφείς και οι ήθοποιοί ας προτιμούν την ήδονή των σφυριγμάτων.

Κάθε έργο που σφυρίζεται δεν είναι κατ' ανάγκην ούτε ώραίο, ούτε νέο. Μα κάθε που χειροκροτείται άμέσως, ώρισμένως είναι μέτριο, μανάλ και ... εύκολοχώνεντο!

Η περίφημη Άμερικανής συγγραφέας Μαρία Safford άπέθανε εις ηλικίαν 72 έτων. Η μεταφραστική της εργασία είναι

σημαντική και σοβαροτάτη. Αὐτὴ ἐγνώρισε εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὴν κρέμα τῆς Γαλλικῆς καὶ Γερμανικῆς Φιλολογίας. Οἱ φιλολογικοὶ ἀγῶνες τῆς μετὰ τοὺς ὀνομαστοτέρους Ἀμερικανοὺς ποιητὰς ἐσημείωσαν ἐποχὴν καὶ εἰς αὐτοὺς ἐθανυμάσθη ἡ καταπληκτικὴ πολυμαθειὰ τῆς.

— Ἄλλοι ἑπτὰ γάλλοι συγγραφεῖς ἔπυσαν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν τὸν περασμένον Μάϊον. Ἔως τὸν μῆνα αὐτὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων γάλλων συγγραφέων ἀνέρχεται εἰς διακοσίους δέκα ἑπτὰ. Εἴκοσι ἑπτὰ ἄλλων δὲν ἐπιστοποιήθη ἐπισήμως ὁ θάνατος καὶ θεωροῦνται ἐξαφανισθέντες. Ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰχμαλώτων φθάνει τοὺς εἴκοσι πέντε.

— Τὴν 11 Ἰουνίου ἐγένεν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λουξεμβούργου τελετὴ διὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ πορτραίτου τοῦ μεγάλου Βέλγου ποιητοῦ Emile Verhaeren, πρὸς τιμὴν τῆς Βελγικῆς φιλολογίας τῆς ὁποίας εἶναι ὁ ὑψηλότερος ἀντιπρόσωπος. Τὸ πορτραῖτο, ἔργο τοῦ μεγάλου Βέλγου Ζωγράφου Theo Van Rysselberghe ἐτοποθετήθη ἀπέναντι τῆς εἰκόνης τοῦ Ντανούτσιο. Τὰ δύο πορτραῖτα ἔχουν πολὺ δυνατὲς ἀντιθέσεις. Ὁ Ντανούτσιο εἶναι ρωμαντικός, μέσα σ' ἓνα κρῖνο φόντο, ὁ Verhaeren ρεαλιστικός λουσμένος μέσα σ' ἓνα θερμὸ φῶς. Ὁ ποιητὴς κάθεται στὸ γραφεῖό του, μετὰ ῥόμπα ντὶ κάμαρα, στὴ συνειθισμένη του στάση. Γράφει μετὰ ἔκφραση ἡρεμῆ συγχρόνως καὶ ἀνήσυχη. Τὰ φλέβαρά του κατεβασμένα κρύπτουν τὸ βλέμμα του γιὰ νὰ φέρουν τὸ ἔδαφος στὸ ὄρατο σκεπτικὸ καὶ ρυτιδωμένον μέτωπό του. Ἡ προέχουσα ἔκφρασις εἶναι τῆς γαλήνης, τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς ὑψηλῆς σκέψης ἔκφρασις μέσα στὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

— Ὁ ποιητὴς Jean Richerpin ἔβγαλε νέα τραγούδια μετὰ τὸν τίτλο: Πολεμικὲς Πρόξεις, ὁ πρόλογος τοῦ βιβλίου καθίστα περιττὴν κάθε κρίσιν γιὰ τὸ βιβλίον. Γράφοντας τὰ τραγούδια αὐτὰ ὁ Richerpin ἀκολούθησε, λέει, τὸν ὄχλον στὸ πάθος καὶ στὸν ἐνθουσιασμό του. κ' ἐλπίζει πὺς οἱ σελίδες αὐτὲς, ὑπαγορευμέναι ἀπ' αὐτὰ τὰ γεγονότα, θάχουν τὴ χρονολογικὴ τους ἀξία!

Ἀλληλογραφία.

A. N. — Ἀργήσε νὰ συμφεντωθῆ ἡ ὄλη γιατί ἀπουσίαζαν μερικοὶ συντεγγάται μας. Ὡς τόσο ἡ ἀνυπομονησία σας μᾶς συγκινεῖ!

A. Γιαλ. Πρεμετῆν. — Δὲν τυπώσαμε τὸ γράμμα σας γιατί ἦρθε πολὺ ἀργά. Μά, βρε ἀδελφέ, ἀξίζει τὸν κόπο τώρα νὰ κάνετε ζήτημα, ποὺ σᾶς ἔκλειψαν ἓνα ψευδώνυμο; Γιατί νᾶσθε τόσο ἐγωιστῆς; Ἀφίσασε κι' ἄλλους νὰ δρέψουν... ποιητικὰς Δάφνας κι' ἀποκηρύξετε τὰ ποιήματα ποὺ δημοσιεύσατε τότε στὸ «Νουμά».

M. — Ἐθαυμάσαμε στὴν ἀκροστιχίδα σας, ἀρσενικὴ δεσποινίς, τὴ μεγαλοφυΐα σας. Οἱ πεθαμένοι καημοὶ σας ἔχουν τόσο μεγάλο συμβολισμό ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸν νοιώσῃ καὶ τὸ κλέον intellectuel κοινόν. Γιατὸ καλὰ θὰ κάμετε νὰ μείνετε γιὰ κάμποσο καιρὸ ἀκόμα ἀγνωστῆ ὅπως μᾶς γράφετε, ἐκτός ἐὰν ἐν τῷ μεταῦ... πεθάνετε ἀπὸ τὸν καημό σας!

— Μᾶς ἐστάλησαν τόσα ἔργα ποὺ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀπαντήσουμε σὲ καθένα χωριστά. Ἐκτός ἀπὸ μερικά: Φλογέρα, Ἀπομεινάρια Σάμος, Ἀρχαῖες ψυχές, Ἡ Καμπούρα, Στιγμές ποὺ ἔρχονται, Κοιτὰ σου, Στὰ παλάτιά της, Ἀνοιξη, Προτίμησις, Τὰ χέρια σου, Ὁ Ἴσκιος σου, Ἐξαύλαση, ποὺ ἔχουν κάτι, χωρὶς ὅμως νάβαι δημοσιεύσιμα. Ὅλα τ' ἄλλα εἶναι ἀνάξια προσηχῆς. Ἴσως ὕστερα ἀπὸ μιὰ προσηχτικὴ παραβολὴ μετὰ τὰ πρωτότυπα τυπωθῶν οἱ καλοῦσαικες μεταφράσεις τῆς Χρυσανθέμισης καὶ τοῦ Μηκέ, ποὺ τὸν παρακαλοῦμε νὰ περᾶσθ ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας.

A. Στ. Ε' Σῶμα Στρατοῦ. — Γέλασαμε πολὺ μετὰ τὸ γράμμα σας. Σεῖς τὸ κῆρατε στὰ σοβαρὰ τὸ ζήτημα. Σᾶς δικαιόνομε ὅμως γιατί εἴσαθε πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα!

— **Δροσοσταλίδες**, Πάνου Α. Ταγκοπούλου, Μετὰ πρόλογον τοῦ Κωστή Παλαμά. Δρ. 2.

— **Ὁ Δεῖπνος μετὰ τὰ Σκώμματα.** — Μεταφράστῆς Ν. Ποιωτῆς. Ὁ 5 ἀριθμὸς τῆς ἐκδοτικῆς ἐταιρείας. Τὰ Ἔργα Δρ. 1.

Σελ. 151 στ. 13 βιασασμένοι ἀντὶ διαβασμένοι.

• 191 > 12 μέθην • μέθην

Ὁ 1ος ἀριθμὸς τῶν φύλλων πωλεῖται δρ. 1,50.

Ἐκδόσεις Ἐταιρίας «Φύλλα»

«ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΜΩΠΑΣΣΑΝ»

Ἔνδεκα διηγήματα

πρώτην φοράν μεταφρασμένα

Τόμος κομψότατος τῆς τέλης χρυσοδέτος, 128 σελίδας καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέως. Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ τὰ κίβρια ἀντὶ δρ. 1.25. Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρ. τελῶν εἰς πάντα ζητοῦντα. Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τοῦ περιοδικοῦ «Φύλλα» δρ. 1.

ADAMANTIOS D. PAPADIMAS
JOURNALISTE - ÉCRIVAIN
3, RUE DE RAZICOTSIKA
ATHÈNES (407)

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ἐπαμ. Ζαγκούρογλου—Ἀθῆναι
